Leto LXX Štev. 65 a V Ljubljani, v četrtek, 19. marca 1942-XX Spedizione in abbonamento postale Poštnina plačana v gotovini Prezzo — Cena L 0.70

Naročnina mesečno 15 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese 15 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Il Bollettino No 655

Il nemico respinto a Tmini

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Elementi nemici hanno attaccato un caposaldo ad oriente di Tmini; subito contrattaccati, sono stati respinti lasciando nelle nostre mani alcuni prigionieri fra i quali un ufficiale.

Vojno poročilo št. 655

Sovražnik odbit pri Tminiju

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Sovražni oddelki so napadli neko poslojanko vzhodno od Tminija; v takojšnem protinapadu so bili odbiti in v naših rokah je ostalo nekaj ujetnikov, med njimi en častnik.

Sijajni uspeh italijanskega letalstva na vzhodu

Vzhodno bojišče, 18. marca. AS. Italijanski letalski ekspedicijski zbor v sovjetski Rusiji je dosegel sijajni uspeh. Uničil je 20 sovražnih letal. To so včeraj sporočile lovske eskadrile, ki so izvedle napad na sovražno letalstvo. Navzlic hudemu nasprotnemu protiletalskemu ognju so italijanska letala obstreljevala s strojnicami v večih poletih sovjetska letala in jih 20 uničila. Ista letalska skupina je nato napadla sovražne kolone, ki jim je povzročila hude izgube v ljudeh in gradivu, nato pa se je nepoškodovana vrnila na svoje oporišče.

Obroč okoli Avstralije

Japonsko letalstvo čisti prostor okoli Avstralije — Ameriški general Mac Arthur vrhovni poveljnik avstralske obrambe — Čiščenje Sumatre

Tokio, 18. marca. AS. Japonski cesarski stan poroča, da je v bitki nad Moresbyjem japonsko mornariško letalstvo sestrelilo 11 sovražnih letal. V istem času so japonski bombniki uspešno napadli obalne utrdbe na otokih Salomon, Florida in Wanawana. Druga japonska letala so bila nad otočjem Horn, kjer so uničila na tleh 14 nadaljnih letal.

Rim, 18. marca. AS. Ameriško vojno ministrstvo sporoča, da je general Mac Arthur, do zdaj poveljnik ameriških čet na Filipinih, dopotoval v Avstralijo, da prevzame vrhovno poveljstvo vseh zavezniških vojnih sil.

Lizbona, 18. marca. AS. Po poročilih iz Washingtona je bil namesto generala Mac Arthurja, ki je bil prestavljen v Avstralijo, imenovan za poveljnika čet na polotoku Batangu (Filipini) general Wainwright.

Tokio, 18. marca. AS. Japonski politični krogi omenjajo imenovanje severnoameriškega generala Mac Arthurja za vrhovnega poveljnika v Avstraliji kakor tudi njegov beg s Filipinov, kjer je poveljeval zadnjim oddelkom ameriških čet in pravijo, da je Mac Arthurjev beg zelo podoben begu Gordona Benneta iz Singapurja in Archibalda Wavela iz Nizozemske Indije v času pred neposredno predajo njihovih čet. Ti begi so v resnici izdajstvo. Glede bega generala Mac Arthurja iz Avstralije je izjavil uradni govornik japonske vlade Tomokazu Hori, da vlada Združenih držav misli, da je storila dobro delo z imenovanjem tega generala za poveljnika zavezniških sil. Toda tudi on je že specialist za beg in za izdajstvo nad svojimi četami kakor njegovi predniki, ki se imenujejo Popham, Bennet in Hardt.

Stockholm, 18. marca. AS. Avstralski poslanik v Združenih državah, Casey, je izjavil, da je Avstralija zdaj pripravljena požgati in uničiti svoja mesta, žetev, zaloge in živino, če bi se Japonci izkrcali na avstralski celini. Avstralci imajo pripravljene načrte za obsežne požige celotnih gozdnih predelov, da bi s tem ustavili morebitno japonsko napredovanje na celini. — Poslanik je končal svojo izjavo s tem, da se je pokazal zelo črnogledega glede možnosti dolgega avstralskega odpora.

Rim, 18. marca. AS. Poveljnik avstralskih čet na Malaji gen. Bennett je imel v Sidneyju govor, v katerem je dejal, da so Avstralci, ki se zdaj bore izven domovine, neobhodno potrebni lastni državi, zakaj Avstralija je v nevarnosti. Vztrajno je zahteval, naj da vrhovno poveljstvo proste roke avstralskim zapovednikom, češ da angleški poveljniki na Malaji niso imeli nič podjetnosti in niso mogli neodvisno nastopati. Bennett je potem obtoževal angleško obveščevalno službo na Malaji, da ni uganila, da bo prišlo do vojne in dejal, da urjenje čet na vežbališčih jemlje vojakom duha podjetnosti.

Tokio, 18. marca. AS. List »Asahi« poroča, da so na severnem delu otoka Sumatre japonski oddelki zasedli važno vojaško središče Balige, ko so prodrli na 130 km daleč od izkrcavališča. Med napredovanjem so naleteli na močne nasprotnikove oddelke, ki so šteli več sto mož in ki so jih podpirali tudi lahki tanki. Drugi Japonci so zasedli kraj Koetaraja in Sigli ob severovzhodni obali Sumatre.

Berlin, 18. marca. AS. »Zwölf Uhr Blatt« piše, da je v Ameriki zelo razširjeno prepričanje glede pomoči, katero je Roosevelt obljubil Avstraliji, da bo prišla prepozno, oziroma, da sploh ne bo več prišla. Danes vlada v Angliji, Ameriki in Avstraliji splošna zaskrbljenost zaradi obupnega položaja. Komentator londonskega radia Fraser je jasno povedal, da kakršno koli govorjenje in ugibanje o tem vprašanju položaja Avstralije ne more rešiti, ker je japonska nevarnost preblizu, za Avstralijo pa je največja nesreča maloštevilnost njenega prebivalstva.

Tokio, 18. marca. AS. Velik kip sira Stafforda Rafflesa na znanem mestnem trgu Raffles bo prenesen v muzej. Hiša, v kateri sta se 15. februarja sestala japonski in angleški poveljnik in podpisala pogodbo o predaji Singapurja, bo ohranjena kot spomin na ta zgodovinski dogodek.

Ansaldo o Crippsovem poslanstvu v Indiji

Livorno, 18. marca. AS. V listu »Telegrafo« piše Ansaldo o Crippsovem poslanstvu v Indiji: »Cripps zatrjuje, da bo po svojih močeh skušal pridobiti Indijce, naj pozabijo svoje spore in ustanove enotno fronto. Toda v resnici bo delal v smislu tradicionalne politike Indijske družbe in podkraljev in bo skušal čimbolj izrabiti rasna, verska in politična nasprotstva te dežele. Mohamedance bo ščuval proti hindujcem in hindujce proti mohamedancem, plašil bo rajahe, maharadže, nizame, bege in drugo indijsko plemstvo ter jim stavil pred oči nevarnost, da bodo zgubili svoje premoženje, če bo Anglija premagana, bogate zeminzarje, to je bengalske veleposestnike, pa bo svaril pred socialnim prevratom. V kongresu bo Cripps skušal vzdigniti liberalce proti nacionalistom in obratno. Pri pogovorih z voditelji bo skušal izrabiti mistična stremljenja Ghandijeva ter boljševiško miselnost Pandita Nehruja. Ghandiju bo skušal dopovedati, da bi sodelovanje z Japonsko pomenilo propad njegovih načel proti nasilju, Panditu Nehruju pa da bi indijsko sovraštvo proti Angležem lahko škodovalo komunizmu. Ali bo s tem manevriranjem uspel nevtralizirati Indijo kakor lord Montague leta 1918? Če bodo japonske armade ostale pri miru blizu Rangoona, kamor so dospele in ne bodo vdrle v Indijo, bi to lahko verjeli. Toda japonske armade napredujejo proti Indiji. In vsako novo japonsko zmagovito napredovanje zlomi del angleške imperialne oblasti in daje vedno večjo vlogo Boseju, edinemu velikemu indijskemu voditelju, ki je res razumel, da se nudi Indiji edinstvena priložnost.«

Halifaxov in Litvinov govor na pojedini v Washingtonu

Rim, 18. marca. AS. V Newyorku je bila sinoči svojevrstna pojedina, ki je raznim vplivnim osebnostim demokracije dala priliko za govore, ki zaslužijo, da zanje zvedo tudi drugi, ne samo tisti, katerim so bili namenjeni. Slavnostni večer se je začel z Rooseveltovim sporočilom, v katerem je predsednik Združenih držav nastopil zlasti proti tistim, ki mislijo drugače ko on. Dejal je: Tisti, ki zahtevajo delitev sil v vojni, ki je nerazdeljiva, tisti, ki ne vidijo, da je varnost naše države lahko ogrožena po kakšni zunanji nesreči, tisti, ki si prizadevajo, da v sedanji krizi še ne bi prišlo do odločitve, tisti, ki na hudoben ali sramoten način razširjajo netočna in zlagana poročila, podpirajo načrte naših sovražnikov.

Roosevelt zato vabi vse Amerikance in njihove zaveznike, naj nastopajo složno, vedno složneje in ostanejo združeni, pa naj se zgodi, kar hoče.

Ko je bilo prebrano to Rooseveltovo sporočilo, je angleški veleposlanik v Združenih državah, lord Halifax povzel besedo ter podal nekaj pojasnil, ki jasno kažejo tesnobo, ki zdaj vlada v angleških političnih krogih glede tega, kako se bo nadaljevala vojna. »Pomlad in poletje leta 1942,« je dejal lord Halifax, »bosta prinesla prav gotovo odpor in pogum zaveznikov v preskušnje, ki spominjajo na temne ure iz leta 1918. Izgubili smo mnogo ozemlja in ga bomo verjetno še. Zelo nespametno bi bilo, če ne bi pogledali stvarnosti v oči. Na drugi strani pa tudi ni nobena skrivnost, da je združeno brodovje danes do kraja zaposleno v vojni in da so Združene države še vedno prisiljene omejiti svoje načrte v skladu s sredstvi, ki so na razpolago.

Toda ne s svojimi načrti in tudi ne s svojimi razpravami ne bodo mogli nadaljevati vojne, ali celo zbolšati njenega poteka. Za Halifaxom je govoril tudi boljševiški veleposlanik v Združenih državah, Litvinov. Iz njegovega govora se jasno vidi nerazpoloženje, ki vlada med vsemi Sovjeti. Litvinov je med drugim dejal: »Te vojne ni mogoče dobiti z brezdelnim čakanjem in tako, da se zamujajo priložnosti druga za drugo. Treba je poguma, upreti se in tvegati. Pri vsakem dejanju, s katerim kdo kaj tvega, je vsaj nekaj možnosti na uspeh, dočim je brezdelje vselej zanesljivo obsojeno na neuspeh.« Litvinov je poudaril nato, da je možno, da se vojna še zavleče, toda to ne pomeni, da ni treba prav ničesar storiti, da bi je bilo prej konec. Jasno je — je dejal, da je čas zloben zaveznik, ki se je pripravljen vojskovati na eni ali drugi strani. Za zaveznike bi bilo koristno, če bi se v določenem oziru strogo držali politike čakanja, toda samo v primeru, če tudi sovražnik ne bi ničesar delal in čakal.

Litvinov je svoja izvajanja končal s pripombo, da takšnih njegovih pomislekov ni narekovalo morda kakšno vznemirjenje, ki bi ga zbujal vojaški položaj v Rusiji, pač pa samo njegova želja, da spregovori v korist vseh zavezniških narodov. Sovjetski veleposlanik je končno priznal, da zimska boljševiška ofenziva ni odbila, kakor so upali, vojská Osi, in da bi jih bilo potrebno čimprej razcepiti ali vsaj oslabiti, in sicer tako, da bi države Osi svoje čete razdelile na bojišče, ki naj se ostvari drugje in to čimprej.

Rim, 18. marca, AS. »Messaggero« piše o govorih Halifaxa in Litvinova ter o Rooseveltovi poslanici na slavnostni pojedini in pravi, da se je demokratskim predstavnikom zdelo potrebno sestati se na svojevrstno pojedino ravno v času, ko nasprotne podmornice delujejo v vodah ob ameriški obali. Rooseveltova poslanica je polna srda proti vsem, ki ne odobravajo njegove politike, toda večina ameriškega ljudstva je proti Rooseveltu in proti vojni. Mi razumemo Litvinovo vnemo — nadaljuje »Messaggero« — ki je zopet zahteval drugo bojišče preden bo prepozno, ker bo sicer sovjetska armada doživela katastrofo, razumemo pa tudi besede Halifaxove, ki imenuje nespametne tiste, ki so za drugo fronto.

Berlin, 18. marca. AS. Tukajšni politični krogi komentirajo včerajšna govora Halifaxa in Litvinova v Washingtonu. Pravijo, da si oba govora nasprotujeta. Dočim Halifax v glavnem zatrjuje, da se bo treba pripraviti še na nadaljne udarce in torej ostati v defenzivi, pa Litvinov vztraja, da je treba delati hitro, naj velja kar hoče. Sovjeti z drugimi besedami zahtevajo, naj angleški in ameriški zavezniki začno z iniciativo, torej ustvarijo drugo bojišče. Da Stalin res potrebuje drugo fronto, izhaja iz Litvinovih besed o »nujnih novih odločilnih uspehih« in iz trditve, da je sovjetska zimska ofenziva zaveznikom omogočila zbiranje čet ter vojnega gradiva. »Nachtausgabe« piše, da je Litvinov s tem posredno priznal, da je zimska ofenziva dosegla le taktične uspehe ter da so nemške in zavezniške čete v obrambnih bitkah preprečile dosego strateških uspehov.

Nemško vojno poročilo

Včeraj so Sovjeti izgubili 68 letal, med 15. in 17. marcem pa 131 tankov

Hitlerjev glavni stan, 18. marca. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na polotoku Kerču je topništvo in letalstvo odbilo nove sovražne napade, preden so sovjetske čete prišle v stik z nemškimi četami.

Na drugih odsekih vzhodnega bojišča je sovražnik zaman izvajal nove napade.

V času med 15. in 17. marcem je sovražnik izgubil na vzhodnem bojišču 131 tankov. Sovjetsko letalstvo je včeraj izgubilo 68 letal.

Skupine nemških letal so izvedle dnevne in nočne napade na Malto, kjer so obstreljevale letališča in pristaniške naprave.

V Sredozemskem morju je nemška podmornica vzhodno od Tobruka napadla dobro zavarovani angleški konvoj in je potopila 8000 tonsko petrolejsko ladjo.

Na ameriških obalah so nemške podmornice potopile 5 tovornih ladij s 41.000 tonami in eno ameriško stražno ladjo. Pri tem se je odlikoval podmorniški poveljnik Rostin.

Eno angleško letalo je metalo bombe nad zahodno Nemčijo ne da bi zadelo vojaške cilje.

Preiskava o bombardiranju turškega ozemlja

Carigrad, 18. marca. AS. Predsnočnjim se je raznesla novica, da so neznana letala bombardirala turško vas Milas, ki leži ob zahodni obali ob Egejskem morju. Neznana letala so vrgla nekaj bomb ter se spustila zelo nizko in streljala na kraj. Razen škode na stavbah, sta bila dva človeka ubita, eden pa ranjen. Začela se je preiskava, ki naj ugotovi, kateri državi so pripadala letala. Toda po pričevanju očividcev se zdaj zdi nedvomno, da so to bila angleška letala. Angleži so se očitno zmotili, zdaj pa špekulirajo s svojo pomoto in hočejo spraviti v kašo države Osi. Značilno je, da se je angleška propaganda takoj vzdignila in si prizadeva pripisati napad italijanskim ali nemškim letalom. Turško prebivalstvo pa seveda ve prav dobro, da države Osi nimajo razloga nadlegovati Turčije. To bombardiranje je treba primerjati z angleškimi letalskimi napadi na švicarske kraje. Ko se Angležem ni posrečilo prileteti v Italijo, so bombe spustili na neoboroženo švicarsko prebivalstvo.

Churchill živčno bolan

Lausanne, 18. marca. AS. Po poročilih iz Londona je Churchillovo zdravstveno stanje precej vznemirljivo. Ministrskega predsednika je obiskal odličen psihiater, ker se zdi, da je Churchill živčno bolan. Vsak dan se bolj širijo glasovi, da bo Churchill takoj po povratku Stafforda Crippsa iz Indije odstopil.

Letošnji angleški finančni izdatki

Stockholm, 18. marca AS. Londonski dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča, da znašajo letošnji finančni izdatki Anglije 4 milijarde 704 milijone šterlingov s primanjkljajem 2 milijardi 620 milijonov šterlingov.

Obupen poziv ameriškim delavcem

Rim, 18. marca. AS. Vodja severnoameriške vojne proizvodnje je imel v Washingtonu radijski govor, v katerem se je nanovo obrnil na industrijce in delavce, naj pospešijo proizvodnjo. Rekel je, da morajo delavci in delavske roke podvojiti svoje sile in da bodo strogo postopali z vsemi »brezbrižneži in samoljubneži«. Zaključil je, da še cilj, postavljen v oborožitvi, od daleč ni dosežen. Treba je delati vedno in brez prestanka.

Pred programatičnim govorom v Budimpešti

Budimpešta, 18. marca. AS. Ministrski predsednik Kalay bo imel v četrtek daljši govor v skupščini in senatu, kjer bo podal program nove vlade.

Slovaški propagandni minister v Budimpešti

Budimpešta, 18. marca. AS. Na povabilo tiskovnega in propagandnega voditelja madžarske vlade bo v kratkem prispel v Budimpešto voditelj slovaške propagande minister Tido Gaspar. Ta obisk bo okrepil že obstoječe dobre stike med Slovaško in Madžarsko.

Nemško-švedska trgovina

Stockholm, 18. marca. AS. V Stockholmu so se uspešno zaključili pogovori med Nemčijo in Švedsko. Švedska bo izvažala v Nemčijo celulozo. V prvem polletju bodo izvozili v Nemčijo 50.000 ton umetnih vlaken in 40.000 ton papirja. Nemčija bo kupila od Švedske tudi večjo količino sulfata.

Urugvajske ladje smejo na morje le v konvojih

Buenos Aires, 18. marca, AS. Vlada v Montevideu je sklenila, da se odslej naprej ne sme nobena urugvajska ladja podati na morje razen v konvoju.

Potopljena norveška ladja

Stockholm, 18. marca, AS. »Dagens Nyheter« je izvedel, da je bila v Karibijskem morju potopljena 15.000 tonska norveška petrolejska ladja »Jarl Fassin«.

Težave s preskrbo prebivalstva v Švici

Bern, 18. marca. AS. Načelnik švicarskega osrednjega gospodarskega urada je državnemu svetu razlagal težave, ki jih ima Švica s preskrbo, to pa zaradi posebno hude zime. Prevozi so bili znatno zmanjšani, tako da je Švica v decembru in januarju dobila od svojih dobavljalcev samo tri četrtine dogovorjenih količin blaga, v februarju pa samo četrtino. Švica pridobiva doma mesečno samo 12.000 ton premoga, in sicer slabega, mesečna poraba pa znaša 200.000 ton. Uvoz tkanin se je silovito zmanjšal, in sicer za dve tretjini pri bombažu, za polovico pa pri volni. Uvoz usnja za čevlje samo še 10% predvojne količine, uvoz gumija pa manj kakor 10 odstotkov.

»Zora« o skupni obrambi Turčije in Bolgarije

Sofija, 18. marca. AS. Sofijski list »Zora« piše, da se skušajo sovjetske čete, ki zasedajo Perzijo, polastiti tudi Mosula in pravi, da je boljševizacija Perzije povzročila skrbi in naraščajočo nejevoljo v Turčiji, ki jo vedno bolj ogražajo Sovjeti. List piše, da se mora tudi Bolgarija stalno braniti pred boljševiško nevarnostjo, kajti Sovjeti zahtevajo v Bolgariji od svojih pristašev, naj vplivajo na bolgarsko notranjo in zunanjo politiko. »Zora« nadaljuje, da je zato v interesu Bolgarije in Turčije aktivno sodelovanje za obrambo pred boljševiškim ogroževanjem. Obe sosedni državi si morata medsebojno pomagati: takšen je pomen turško-bolgarskega pakta, ki je bil preteklo leto slovesno obnovljen. Ankara ve, da je obramba Dardanel v spodnji donavski kotlini ter v bolgarskih gorah, dočim vedo Bolgari, da se nahaja obramba južne Bolgarije na turški meji.

Dr. Funk o nemškem gospodarstvu, denarstvu in industriji

Berlin, 18. marca. AS. Na občnem zboru Nemške drž. banke je minister za gospodarstvo dr. Funk, ki je tudi predsednik zavoda, dal nekaj zelo zanimivih izjav. Posebno je pojasnjeval nove naloge nemške gospodarske in denarne politike in poudaril, da je dejstvo, da se vojna podaljšuje, prineslo neuravnovešenost med donosom in izdelavo. Donos se je večal dosti bolj kakor pa izdelava. Ker je v izdelovalnem postopku bila zaposlena prav vsa razpoložljiva delovna sila in ker se je donos povečal, se je zvišala tudi količina denarja. Povečanje količine denarja pa mora obrniti nase pozornost odgovornih voditeljev. To vprašanje je mogoče rešiti na dva načina: ali pomnožiti izdelavo ter znižati cene ali pa povečati davke. Na koncu se je Nemčija odločila za srednjo pot ter uporabila kar oba načina. Zaupanje v stalnost denarja in varnost naložb je najboljše zagotovljena tedaj, kadar hranilec prizna, da je vlada uporabila res uspešne ukrepe. Ko bo hranilec o tem prepričan, mu bo kaj lahko prenašati žrtve, ki jih taki ukrepi prinašajo.

Dr. Funk se je dotaknil tudi evropskega položaja in je trdil, da je celinska vzajemnost Evrope zdaj dejstvo. S tem je ustvarjen temeljni pogoj za zaželeno gospodarsko obnovitev.

Berlin, 18. marca. AS. Visok nemški uradnik nemškega gospodarskega ministrstva je včeraj številni skupini tujih časnikarjev podal nekaj prav zanimivih izjav o sedanjem značaju nemške industrijske izdelave in o načrtih za razvoj gospodarskega, industrijskega in tehničnega delovanja po vojni. Potem ko je poudaril, da so vse nemške izdelovalne sile danes posredno ali neposredno zaposlene v vojnih tovarnah, je govornik pobijal lažne glasove sovražne propagande, češ da Nemčija navzlic vsem naporom ne more ustreči velikim potrebam svojih oboroženih armad. Nemška industrija — je dejal — docela zadovoljuje vojne potrebe, vrh tega pa še zmeraj lahko izdeluje stvari, ki bi jih kot nepotrebne označili v sovražnih državah celo v mirnem času. Nemčija ne mara objavljati velikih številk, ki imajo samo papirnato vrednost, marveč rajši dela potihem, toda z neslutenim zagonom. Naravno je, da se v sedanjih časih na nemškem trgu in v prijateljskih državah, ki kupujejo v Nemčiji, zavedajo določenih neogibnih omejitev, zlasti če upoštevamo, da gre sedanja borba ne samo za bodočnost Nemčije, marveč za bodočnost cele Evrope. Kljub temu pa je nemški izvoz raznega blaga še prav znaten, posebno takega blaga, ki je prijateljskim državam potreben v njihovem naporu za skupno zmago.

Nato je visoki nemški govornik razlagal nemške povojne gospodarske načrte. Ponovil je znano misel drugih nemških vodilnih oseb, po kateri Nemčija nikakor ne mara prevzeti kako pokroviteljstvo nad gospodarskim delovanjem drugih, posebej še obmejnih dežel, ali se vmešavati v njihove zadeve. Nemčija bo vsem jamčila tudi v gospodarstvu popolno samovlado ter pospeševala plodno sodelovanje raznih gospodarskih sil, kar bo prineslo družne koristi.

Potem so časnikarji uradnika povpraševali o povojnem razvoju sedanje nemške industrijske ureditve. Govornik je dejal, da ni izključeno, da bo v Nemčiji prišlo do neke centralizacije industrije, vsaj določene velike industrije. Kljub temu pa bodo ostale manjše izdelovalne ustanove, prav tako tudi obrtništvo. Ob koncu je še omenil, da se bo nemška industrija po vojni silovito razvila, ker je ne bodo ovirale več zapletene birokratske oblike dosedanje razdelitve surovin. Te oblike pa so potrebne zaradi strogega nadzorstva, ki ga zahteva sedanji vojni čas.

Riduzione della razione ordinaria del pane e della farina

L'Eccellenza l'Alto Commissario della Provincia di Lubiana ha disposto che la determinazione del Comitato Interministeriale sulla nuova razione del pane e della farina abbia immediata applicazione anche in questa provincia. Pertanto, a partire dal 18 corr., le misure delle razioni di pane, di farina di pane e di farina di granoturco, acquistabili con i tagliandi della carta annonaria ordinaria, sono ridotte rispettivamente a grammi 150, 130 e 225. Restano imuttati i supplementi per i lavoratori di tutte tre le categorie; e immutate restano altresì le razioni riconosciute ai convittori e alle gestanti, in grammi 300 di pane giornalieri. Ne consegue che tutti i buoni speciali di prelevamento di pane o farina, rilasciati alle Convivenze, a partire dal 18 corr., daranno diritto al prelevamento dei quantitativi in essi indicati, ridotti di un quarto. Per prevenire abusi e frodi, è stato disposto che gli Uffici Comunali per l'Alimentazione devono, **entro il 18 corrente**, ritirare dai dettagliandi, dai panettieri e dalle Cooperative, tutti i tagliandi i buoni utilizzati a tutto il 17 corrente e trasmeterli immediatamente all'Ente Provinciale per l'Alimentazione. I tagliandi e buoni, utilizzati prima del 18 e non fatti pervenire all'Ente Provinciale per l'Alimentazione **entro il 20 corrente**, saranno ritenuti validi per i quantitativi corrispondenti alle razioni ridotte.

Lubiana, li 17 marzo 1942-XX.

Navadna obroka kruha in moke skrčena

Ekscelenca Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odločil, da naj se sklep medministrskega odbora o novem obroku kruha in moke takoj izvede tudi v tej pokrajini.

Zato bodo počenši z 18. t. m. obroki kruha, krušne in koruzne moke, ki se dobijo na navadne živilske nakaznice, zmanjšani na 150, odnosno na 130 in 225 gramov.

Višina dodatkov za vse tri vrste delavcev ostane nespremenjena. Nespremenjena ostaneta tudi obroka priznana zavodarjem in nosečim ženam v višini 300 gramov kruha na dan.

Iz tega sledi, da bodo vsi posebni boni za kruh ali moko, ki so bili izdani zavodskim družinam, počenši z 18. t. m., upravičevale do prejema v njih naznačenih količin, zmanjšanih za eno četrtino.

Da se preprečijo zlorabe in prevare, je bil vsem občinskim preskrbovalnim uradom dan nalog, da do 18. t. m. pri detajlistih, pekih in zadrugah poberejo vse odrezke in vse bone, ki so bili izkoriščeni do vključno 17. t. m., ter jih pošljejo takoj Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu.

Odrezki in boni, ki so bili izkoriščeni pred 18. t. m. in bi jih Pokrajinski prehranjevalni zavod do 20. t. m. ne prejel, bodo veljali le za nakup skrčenih obrokov.

Iz Novega mesta

Opozorilo novomeškega Dopolavora. Predsedstvo občinskega Dopolavora v Novem mestu poziva vse tiste osebe, ki še imajo knjige, ki so bile last bivše Sokolske knjižnice v Novem mestu, da jih izročijo do 31. t. m. na sedežu bojevniškega fašija v občinski hiši. Vsi, ki v predpisanem roku ne bi izročili knjig, bodo izročeni policijski oblasti.

Tečaj italijanščine. Novomeški Dopolavoro bo za svoje člane in tudi za nečlane priredil tečaj italijanščine. Tečaj se bo za člane Dopolavora vršil brezplačno, za nečlane pa proti plačilu 5 lir. Prijave za tečaj sprejema predsedstvo občinskega Dopolavora vsak dan od 19 do 20 v Dopolavorskem domu v Ulici Itala Balba (prej Sokolski dom). Tečaj bo vodil profesor italijanščine na tukajšnji gimnaziji dr. Arrigo Lupi. Tečaj se bo pričel 23. marca, vršil pa se bo v Dopolavorskem domu.

S steklenico po glavi. Posestnik Jože Lukše iz Semica je v jezi nekega dne meseca decembra lanskega leta udaril po glavi mladega Antona Rožiča in mu izbil dva zoba, poleg tega pa ga je še lažje ranil po licu in je moral radi teh poškodb za nekaj dni v bolnišnico. Zaradi tega udarca se je proti Lukšetu v ponedeljek na okrožnem sodišču v Novem mestu vršila razprava, h kateri pa kljub pozivu ni prišel. Razprava se je proti njemu kljub temu vršila ter ga je sodnik zašil na 1 mesec strogega zapora. Poleg tega bo moral Rožiču za bolečine in dva izgubljena zoba plačati 380 lir.

Zaradi mila in predragih jajc pred sodnikom. V ponedeljek dopoldne sta sedeli na zatožni klopi tukajšnjega okrožnega sodišča Marija Knajter, trgovka z zelenjavo v Novem mestu in kočarica Jožefa Jakše iz Šmihela. Prvi je obtožnica očitala, da je meseca oktobra lanskega leta predrago prodajala jajca in da je meseca septembra lanskega leta prodala nekaj kosov mila, čeprav je bilo milo takrat že pod zaporo odnosno racionirano. Jakšetovi pa, ki se že dolga leta bavi s kuhanjem mila, je obtožba očitala, da je svoj izdelek prodala obtoženi Knajterjevi. Obe sta dejanje priznali. Sodnik poedinec je Knajterjevi prisodil 10 dni zapora in 342 lir denarne kazni, Jakšetovi pa 76 lir denarne kazni.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče II. armade, odsek Ljubljana, je na svojem zasedanju 14. marca t. l. razpravljalo o naslednjih kazenskih zadevah:

Kanc Ignacij, pok. Antona in pok. Marije Petrovčič z Verda pri Vrhniki, delavec istotam bivajoč, je bil obtožen, da je 17. II. 1942 na Vrhniki razžalil čast in dostojanstvo narednika Maria Manfiolettija s tem, da ga je objemal, poljuboval in trepljal po spolovilih. Obsojen je bil na 4 mesece zapora, toda kazen se mu odloži za pet let.

Oblak Jakob, pok. Jurija in Marije Pletiša iz Polhovega Gradca, bivajoč v Gorenjem Logatcu, je bil obtožen, da je imel v svojem domu brez dovoljenja oblasti puško sistema Mannlicher s pripadajočo municijo. Dobil je dve leti zapora.

Gal Vladimir, pok. Vladimirja in pok. Angele Budva, rojen v Cmureku, bivajoč v Tržišču pri Mokronogu, je bil obtožen sodelovanja v neki prevratni organizaciji. Bil je oproščen zaradi pomanjkanja dokazov.

Zrimšek Ivan, sin Ivana in Marije Grum, z Bizovika, bivajoč v Dobrunjah, je bil obtožen, da je 24. februarja 1942 skušal oditi iz Ljubljane brez potrebnega dovoljenja. Obsojen je bil na 15 dni zapora in 100 lir globe.

Megoč Ivan, sin Gregorja in Magdalene Bregar, roj. v Motniku in tam bivajoč, ter **Cimerman Adolf,** pok. Josipa in pok. Josipine Novak, rojen v Ljubljani in tam bivajoč, sta bila obtožena prisvojitve vojaških predmetov, in sicer: Megoč je imel doma bivšo jugoslovansko bluzo, Cimerman pa sabljo, bajonet in nekoliko patronov. Prvi je bil v odsotnosti obsojen na mesec dni zapora, drugi pa na mesec dni zapora in na 200 lir globe z dodatkom, da se mu nastop kazni odlaga za 2 leti.

Majer Josip, sin Josipa in Marije Jenko, rojen v Ljubljani in tam bivajoč, in **Košanc Leopold,** sin Alojzija in Frančiške Bezlaj, sta bila obtožena, da sta v Ljubljani bila člana nekega prevratnega društva, naperjenega proti obstoječemu političnemu in socialnemu redu. Majer je bil obdolžen, da je bil organizator prevratnega gibanja OF ter rajonski zaupnik in poveljnik rajona pri Sv. Jakobu, Košanc pa, da je tvoril zvezo med drugimi člani organizacije. Majerja so obtožili tudi, da je odobraval umore Slovencev, ki so naklonjeni Italijanom. Oba sta bila oproščena zaradi pomanjkanja dokazov.

Iz Hrvatske

Italijanska srednja šola v Zagrebu. S prihodnjim šolskim letom bodo v Zagrebu odprli italijansko srednjo šolo. Obiskovala jo bo mladina članov italijanske kolonije in italijanskih optantov.

Hrvatski zrakoplovci na dopustu. Prejšnji teden so prišli v Zagreb na dopust hrvatski letalci, ki se udejstvujejo na vzhodnem bojišču. Na železniški postaji jih je sprejela hrvatska vlada na čelu s podpredsednikom vlade dr. Džaferjem Kulenovičem ter poveljnikom hrvatskega letalstva polkovnikom Krenom. Ob prihodu vlaka je vojaška godba zaigrala državno himno, nakar je vračajoče se hrvatske letalce sprejel s pozdravnim nagovorom polkovnik Kren. Ko so se letalci pred železniško postajo uvrstili v štiristope, se je pripeljal maršal Kvaternik ter jim je sporočil pozdrave od Poglavnika in vseh članov hrvatske oborožene sile. V svojem govoru je tudi poveličeval njihova junaštva, s katerim so si na vzhodnem bojišču pridobili 32 železnih križev I. razreda, 52 II. razreda, 20 vojnih križev za posebne zasluge in pet pohval. Hrvatski letalci bodo ostali nekaj časa na dopustu, nato se bodo pa vrnili na bojišče.

Nov zaupnik v glavnem ustaškem stanu. S Poglavnikovo odredbo je imenovan ustaš Ivan Pregrad, carinski posrednik, za zaupnika v glavnem ustaškem stanu.

Proslava slovaške neodvisnosti v Zagrebu. Ob triletnici obstoja slovaške države je bila tudi v Zagrebu slovesna akademija, ki jo je priredilo Hrvatsko-slovaško društvo. V stolnici je bila zahvalna služba božja, v prostorih slovaškega poslaništva pa velik sprejem. Vsem slavnostim so prisostvovali zastopniki hrvatskih civilnih in vojaških oblasti ter diplomatski zbor.

Novi člani Sabora. Poročali smo že, da je namesto prejšnjih članov, ki so državni uradniki in zato ne morejo biti člani sabora, imenoval Poglavnik nove člane, med katerimi je tudi zagrebški župan Ivan Werner. Razen Wernerja so še imenovani za člane Sabora: Cerovski Božo, zaupnik, Čumavić Husein iz Zvornika, Kurbegović Hamid iz Donjega Vakufa, dr. Matanić Niko, odvetnik, in Nežmahen Stjepan, kmet.

Hrvatski sabor je ob otvoritvi dobil čestitke razen od Duceja Fašizma tudi od predsednika slovaškega sabora in bolgarskega sobranja.

Gospodarstvo

Prevoz racioniranih živil domov. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove je, da bi preprečilo težave s prevozi racioniranih živil v velikih količinah domov, naročilo pokrajinskim odsekom za prehrano, da lahko dovolijo hotelom prevoz racioniranih živil po trgovcih v kraje obratovanja. Vendar mora pri vsakem takem prevozu biti zraven pooblaščenec hotela, ki mora imeti s seboj listine, ki dokazujejo potrebo tiste količine racioniranih živil.

Železniški pogon na metan. Državne železnice nadaljujejo s poskusi uvesti metan kot pogonsko sredstvo. V Rovigu je bila ustanovljena centrala za razdeljevanje metana pri železniški postaji. Ima dnevno kapaciteto proizvodnje 10.000 kub. metrov. Centrala služi ja pogon litorina na linijah: Rovigo—Adria—Chioggia, Rovigo—Legnano—Verona, Adria—Ariano—Polesino, Adria—Cavarzere—Piovedisacco—Venezia. Avtomobilski motorji delajo z močjo 120 k. s. in razvijajo do 100 km brzine na uro. Računajo na uvedbo metanskega pogona tudi na drugih linijah v Benečiji ter v Lombardiji tja do Mantove, Cremone, Pavije, Legnana itd.

Iz italijanske industrije. Predlagana je fuzija električne družbe Selt-Valdarno z delniško električno družbo Sperando s sedežem v Firenzi, ki ima glavnico 14.000.000 lir. — Montecatini, ki je eno največjih italijanskih industrijskih podjetij, predlaga zvišanje delniške glavnice od 1600 na 2000 milij. lir, katere lahko kupijo stari delničarji v razmerju 4 proti 1. — Italijanska družba za umetno svilo Chatilton namerava zvišati glavnico od 175 na 275 milij. lir.

Nova radijska oddajna postaja v Zari. V kratkem bo začel Eiar z deli za zgraditev nove velike radijske postaje v Zari, ki bo obsegala površino okoli 40.000 kv. m. Nova postaja bo ena največjih radijskih postaj v svojem okolišu.

Terni, znana skupina težke industrije v Italiji, ki spada h koncernu Finsider, zvišuje glavnico od 1200 na 1500 milij. lir. Dividenda za 1941 ostane nespremenjena na 7%.

Finska narodna banka izkazuje za konec lanskega leta naslednje postavke (v milijonih finskih mark, v oklepajih podatki za konec leta 1940): zlati zaklad 171.1 (607.8), devizni zaklad 952.4 (1177.1), obtok bankovcev 7316.9 (5551.0), dolgovanja v kliringih 1489.5 (338.4).

Iz Srbije

Novi protestantski škof v Banatu. Vodja urada za zunanje zadeve nemške protestantske cerkve v Berlinu, Theodor Heckel, je v nedeljo ustoličil v Franzfeldu Franca Heina za novega protestantskega škofa za Banat.

Dirigent belgrajskega radijskega orkestra postal asistent Slovanskega instituta na Karlovem vseučilišču v Pragi. Dosedanji dirigent belgrajskega radijskega orkestra in prejšnji organist v katoliški cerkvi Kristusa Kralja v Belgradu, Jurij Arbatski, je pred kratkim odpotoval v Prago, kjer je postal znanstveni asistent na Slovanskem institutu Karlovega vseučilišča. Na svojem novem položaju bo Arbatski skupno s profesorji dr. Murkom, dr. Gesemannom in Beckingom obdeloval balkansko folkloro. Arbatski je končal konservatorij v Lipskem ter je že tedaj pokazal velik talent. Že tedaj je izdal več svojih skladb. Pozneje se je glasbeno udejstvoval v Belgradu, kjer je poleg svoje službe kot organist v cerkvi Kristusa Kralja imel še vedno toliko časa, da je priredil več samostojnih koncertov, ali je pa na njih predvajal dela novejših nemških skladateljev.

Zamenjava poklicev. Belgrajsko »Novo Vreme« poroča, da je več belgrajskih časnikarjev v novih razmerah zamenjalo svoje prejšnje poklice z novimi. Večina časnikarjev še nadalje sodeluje pri srbskih časopisih in dnevnikih, ki izhajajo v Belgradu, drugi so se pa vrgli na čisto praktične poklice. Nekateri so postali prodajalci srečk državne razredne loterije, drugi so odprli razne točilnice in bifeje, tretji zopet mlekarne, četrti razne druge trgovine z zelenjavo in povrtnino in podobno. O nekem časnikarju — njegovega imena belgrajski dnevnik ne izdaja — pa »Novo Vreme« poroča, da je odprl zavod za masiranje. Poročevalec belgrajskega dnevnika je obiskal svojega prejšnjega stanovskega tovariša v njegovem salonu v Knez Mihajlovi ulici. Obisk pri njem lepo popisuje ter končno omenja, da mu gre prav dobro in da se je v svoji novi vlogi že docela znašel.

Led na Donavi in Savi se pomika dalje. Zaradi toplejšega vremena je pričel led na Donavi in Savi pokati ter se z velikim truščem pomika dalje proti vzhodu. Obe reki sta zaradi naglega taljenja snega pričeli tudi precej naraščati.

Daniele Varè: 5

Kitajska in njeni diktatorji

Čunking in birmanska cesta

Piratstvo na Jangceju mi je nudilo priliko za potovanje po reki navzgor. Naše pomorske in konzularne oblasti je zanimalo, katere ladje vse plovejo pod italijansko zastavo, dovoljeno sicer samo nekaterim rečnim parnikom, ki prevažajo tovor med Šanghajem, Hankovom, Ičangom in Čungkingom. Tudi ti parniki so kršili pravila pomorskega zakonika, čeprav so imeli pravico pluti pod italijansko zastavo.

To me je prisililo zapustiti Peking v trenutku, ko so prišli tja žena in otroci. Toda po Jangceju se ne da potovati, kadar se komu ljubi. Treba je izkoristiti ugodno vodno stanje. Kadar je voda nizka, se vsaka plovba neha pri Ičangu. Ker sta bili zaradi državljanske vojne obe železniški progi na Kitajskem uničeni, sem moral celo potovanje opraviti na vojni ladji.

Čungking leži na levem bregu Jangceja. Že prej so mi pravili, da je mesto kakor želva, okrog katere se ovija kača. Primera je popolnoma utemeljena, če gledaš mestno panoramo z gričev na desnem bregu reke. Mesto leži visoko na velikem polotoku, ki ga oblivata reki Jangce in pa njegov pritok Mala reka. Velika površina obeh rek pušča tako majhno ožino, da se zdi, kakor bi obkrožali otok. Tudi vertikalen prerez mesta je okrogiast kakor želvin hrbet. Hiše se dvigajo na eni strani iz reke, na drugi pa padajo proti njej v očarljivi nagnjenosti.

Dnevnik mojega »bojnega pohoda« (tako ga je imenoval »Giornale d'Italia«) je bil prvič objavljen v »Nuova Antologia« v treh zaporednih odlomkih. Za objavo me je naprosil ugledni Tittoni, ker se mu je zdelo zanimivo, da je italijanski minister prvi izmed tujih predstavnikov vna Kitajskem dospel v Čungking po vodni poti, po edini, ki je tedaj bila možna. Dnevnik sem zaključil z opisom ceste, kakršna je bila takrat med provincama Se-čuan in Kuei-čao (nato pelje skozi Yunnan-fu v Birmo). Bila je široka en meter, zgrajena iz ene same vrste velikih skal, kakor bi bila ozka, s kamenjem tlakovana steza. Na Kitajskem so jo imenovali yang-ciang-niao-tao, to je: ovca-drobovje-ptič-cesta, ali z drugimi besedami, cesta zavita kot ovčja črева, ki bi jo edino ptič — in še ta samo v letu — mogel udobno uporabljati.

»Po tej dolgi cesti,« sem pisal tedaj, »se vrste v gosjem redu čete, karavane z opijem, trgovci na konjih in mandarini v nosilnicah, kmetje z oslički, natovorjeni z žitom in končno ubogi kuliji, ki so tukaj tudi živina, enakovredna oslom«.

Zaključil pa sem: »Najbolj pereč problem za tujca v Sečuanu je vprašanje prometnih zvez. Ta ogromna dežela je resnično odrezana od sveta. Misel, da bi zgradili železniške proge, so zavrgli. Naravno je, da je temu tako, če upoštevamo, da veličastne železne ceste med Pekingom in Hankovom in med Pekingom in Šanghajem že dolgo časa služijo samo prevozu čet. Kdo bi dandanes naložil deset lir v podjetje za izgraditev železniških prog na Kitajskem?

Morda bo to vprašanje dokončno rešeno z izgraditvijo avtomobilskih cest...«

Preroške besede! Enajst let pozneje je moj nekdanji tovariš, poslanik Združenih držav na Kitajskem, mr. Johnson, odprl avtomobilsko cesto, ki v svojem zadnjem odseku proti Čungkingu nadomešča prej opisano, komaj en meter široko stezo. Mr. Johnson se je odpeljal iz Čunkinga z avtomobilom 12. decembra 1938 in dospel v Rangoon 29. decembra. Prevozil je 3300 km v 17 dneh, torej manj kot 200 km na dan. Bencinske črpalke so bile postavljene vzdolž ceste v razdaljah 70 milj.

Birmanska cesta je prav za prav tista, ki teče po nižinah Mekonga in Salweena. Dolga je 307 milj[1] in je bila zgrajena v prvih devetih mesecih 1938. leta. Vojaški promet po njej se je začel razvijati v febr. 199. Ta odsek ceste, ki je tolike politične važnosti zaradi vojaških dobav Čangkajšku, teče po goli gorski planoti trikotne oblike, njeno smer pa določa gorska veriga nad birmansko nižino in z najvišjim vrhom nad reko Mekong. Višina te planote se suče med tisoč in tisoč dve sto metri in je ločena po dveh soteskah reke Salweena. Na njej so bogata ležišča srebronosnega svinca in kovine tungstena.[2] Le za te se zanimajo Američani in zaradi njih dajejo pomoč Čangkajšku.

Dokler se gibljemo v višavah, je podnebje nezdravo, bolj kakor v vročih nižinskih planotah okrog Mandalaya, razdeljene v značilne terasaste gredice z nasadi riža. Kadar Kitajci govorijo o dolini Salweena, ji pravijo »Dolina mrzlice«. Tu vladajo kužne klice in malarija; med mrzlično graditvijo ceste je umrlo baje nič manj kot 4000 kitajskih delavcev izmed 50.000, prisilno dodeljenih na delo. V obširnih kotlinah, ki jih cesta obide v velikih vijugah, je ozračje dušljivo in težeče. Toda če se hočete kopati v reki, boste presenečeni nad mrzlo vodo in morda vas celo prime krč, (po ljudskih vražah vas zagrabi zmaj).

Prišli smo do takoimenovanih »dežel šanov«, ki jih imajo za svobodne države. Gre za mongolsko ljudstvo, sorodno Siamcem. Med različnimi plemeni sta najbolj znana rodova Padaungov in Wejev. Padaunške žene slove zaradi žiraljih vratov, na katerih nosijo visoke medene obroče, Weji pa so lovci na človeške glave. So budisti in nosijo turban.

Anahronizem se zdi, potovati v avtomobilu sredi teh ljudstev. Ni se treba preveč čuditi, če srečate kamion, ki ga vodi popolnoma gol, oziroma bolj ali manj tetoviran šofer. Hladilnike imajo navadno okrašene z orhidejami.

Po tej cesti, ki danes služi neštevilnim vrstam vozil, nekoč pa muslimanskim karavanam, so se prebivalci teh pokrajin prvikrat seznanili z uporabo kolesa in s kolesom sploh. V provincah, prav tako pa tudi v mestih ob gornjem Jangceju so kolo spoznali šele tedaj, ko sem se jaz mudil pri njih.

Pri nas so pozimi gorski prelazi zameteni s snegom, nasprotno pa je birmanska cesta poleti neuporabna zaradi silnih tropskih nalivov, spremljanih z monsumi. To velja predvsem za novozgrajene odseke, ki še niso utrjeni. Na teh si sledijo razpoke druga za drugo in v deževni dobi se usadi ponavljajo neprenehoma. Anglija je naredila uslugo Japoncem, ko je zaprla komaj zgrajeno birmansko cesto za tri mesece poleti 1940. Sicer bi jo pa itak vremenske razmere takrat onesposobile.

Do teh krajev mi je ostala mržnja, ker je tamkaj umrl moj prijatelj botanik pri iskanju novih vrst naše splošno znane trobentice. Zdi se, da so smrt povzročile pijavke. Te odvratne živalce žive v vodi in na suhem. Vsesajo se v telo, ne da bi popotnik kaj slutil. Zajedalca začutiš šele tedaj, ko ti začne kri kapljati. Skoraj vedno je rana inficirana. Na sprehodu skozi senčnate gozdove imaš vtis, da se kopice odpadlih listov gibljejo in približujejo. So pa pijavke, ki slutijo bližino morebitne žrtve. V trenutku, ko vas oprasne veja, se prilepita dve pijavki na lice. Če se sklonite k studencu, da bi izpili požirek vode, vam neopazno zleze pijavka v usta.

Gospod Nelson T. Johnson in jaz se moreva pobahati, da sva prva potovala v teh pokrajinah. V resnici pa pripada prvenstvo gospodu, Benečanu kakor jaz, ki je prišel sem tudi v poslovni zadevi, poslan od Kublaj kana, v drugi polovici XIII. stoletja. V mislih imam Marka Pola, ki o tem razpravlja v XXXVI. poglavju svojih »Potovanj«. Opisuje tudi bitko pri Unčanu, v kateri so Tatari premagali vojsko kralja Miena, zapodivši v beg njegovih 2000 bojnih slonov.

Danes potujemo z vlakom, parnikom, avtomobilom. Marco Polo pa je jadral, jahal in pešačil. Toda kolikor jih je sploh prišlo v notranjost Kitajske, je prišel on najdalj.

Kar imamo mi na svetu za novo, je le že enkrat pozabljeno!

(Konec.)

[1] angleška milja je 1609 m

[2] tungsten: mineral z lastnostmi najbolj trdnih in uporabnih kovin (kemijski znak: Tu ali W).

Seja ljubljanskega mestnega sveta

V torek je bila ob 5 popoldne v dvorani mestnega magistrata prva seja ljubljanskega občinskega sveta v letošnjem letu. Sejo je začel in vodil ljubljanski župan dr. J. Adlešič, ki se je najprej spomnil vseh zaslužnih, ki jih je pobrala smrt od zadnje seje.

Počastitev umrlih

Na novega leta dan je umrl biseromašnik in senior stolnega kapitlja **Ivan Sušnik,** ki je s soustanovitvijo in vodstvom Vzajemne zavarovalnice ustvaril pomemben zavod v korist vsega prebivalstva. 3. januarja je umrl delovodja mestnega vodovoda **Ferdo Vovko.** 3. februarja so odšli v večnost magistratni ravnatelj in obrtni referent **Ivan Šešek,** višji sodni svetnik in uvaževan glasbeni kritik **dr. Vladimir Foerster** in ravnateljica meščanske šole v Lichtenthurnovem zavodu **s. Metodija Šušteršič.** 6. februarja je odšel v večnost upokojeni učitelj **Jurij Režek,** 7. februarja je zatisnil oči odlični matematik **Rudolf Grošelj,** po čigar zaslugi je dobila občina znaten prispevek iz zapuščine Josipa Vilfana. V Vižmarjih je 8. februarja umrl **Jože Gostinčar,** uspešen organizator slovenskega delavstva. 14. februarja je umrl upokojeni dvorni svetnik **Franc Dukič.** Tragično je umrl 20. februarja industrialec **Avgust Praprotnik,** zaslužen član gospodarskih in industrijskih organizacij ter predsednik ljubljanskega Dramatičnega društva, ki je pod njegovim vodstvom omogočilo 50 mladim gledališkim umetnikom študije v zamejstvu. Dne 21. februarja je izdihnil upokojeni stolni kanonik **dr. Alojzij Merhar,** ki si je kot Silvin Sardenko zagotovil trajno mesto med slovenskimi liriki. 11. marca je umrl ravnatelj Vzajemne posojilnice **Rado Šturm,** večletni predsednik društva »Ljubljane«. 14. marca je umrl upokojeni dvorni svetnik Viljem pl. vitez **Laschan Moorland,** ki je od l. 1910 do 1912 vodil upravo mestne občine ljubljanske kot komisar. 15. marca je umrl odvetnik dr. **Josip Cepuder,** ki je dve leti sodeloval tudi v mestnem svetu ljubljanskem v raznih odsekih. — Vsi navzoči so zaklicali spominu pokojnih: »Slava!«

Ljubljana mojstru Plečniku

Župan se je potem dotaknil knjige »Architectura Perennis«, ki jo je občina izdala za Novo leto in zahvalil vsem, ki so sodelovali pri ureditvi knjige in poudaril, da je tudi kritika pohvalno sprejela to knjigo, ki skuša uveljaviti arhitekturo ljubljanskega častnega meščana mojstra Plečnika. Konec januarja je častni meščan Jože Plečnik obhajal svojo 70 letnico. V imenu mesta Ljubljane je jubilantu čestital župan in mu izročil skromno znamenje spoštovanja in splošne hvaležnosti bele Ljubljane.

Tekoči posli

Sledilo je poročilo finančnega odbora, katerega je dal predsednik dr. **Ažman.** Pregled mestne blagajne, ki ga je opravila komisija finančnega odbora, je našel vse v redu. Svet je sklenil, naj občina odkupi 13.000 kv. m gozdnega sveta v Mostecu pod Rožnikom od Kogovška Franceta iz Dravelj po ceni 2.50 lire za kvadratni meter. Predpis mestne davščine na vozila za tekoče leto se opusti, ker prevzame to davščino Visoki komisariat. Za izdajanje osebnih izkaznic se dovoli uradu, ki ima s tem opravka, izredni kredit 25.000 lir. Svet je tudi odobril rezerviranje že angažiranih kreditov za ureditev Šubičeve ulice, prav tako rezerviranje 490.000 lir za naročeno gradivo mestnega vodovoda. Ker se je mestni pogrebni zavod lani dobro odrezal, sklene svet, naj plača še dodatni upravni prispevek 50.000 lir. Za preureditev mestnih javnih razglasnih desk je bilo odobrenih 1200 lir, za dovršitev vhodnih vrat pri delavski koloniji v Mestnem logu pa 1500 lir. Socialno-političnemu oddelku se dovoli, da stoodstotno izčrpa vse socialne kredite. Obravnavani so bili še razni odpisi in ugovori. Za trošarinski odbor je poročal dr. Ažman, obravnavani so bili ugovori javnih skladišč proti odmeri trošarine.

Za personalno-upravni odbor je poročal g. Avgust **Novak.** Sprejet je bil statut mestnih podjetij Ljubljana in njihovega upravnega odbora, s stilističnimi spremembami, ki jih je predlagal g. podžupan. Odobreno je bilo posojilo 100.000 lir, katerega naj da mestna delavska zavarovalnica kreditni zadrugi mestnih uslužbencev. Za ostavke na članstvu pri mestnem svetu je odslej pristojen Visoki komisariat, ki svetnike tudi postavlja. Svet je odobril še razne predloge za izpopolnitev posameznih odborov. Na predlog gradbenega odbora je bil ustanovljen **posvetovalni strokovni odbor za regulacijski načrt mesta Ljubljane.** Ker se zdaj pripravlja nov regulacijski načrt, je odbor nujno potreben. Predsednik odbora je univ. prof. dr. Fr. Stele, člani pa konservator Mesesnel, univ. prof. inž Hrovat in inž. Leskovšek, primarij dr. Debevec, inž. Mačkovšek. Sledila je tajna seja.

Skrb za vajence je skrb za napredek obrti

Uspešno delovanje Vajenškega doma v Ljubljani

Letos bo poteklo 10 let, odkar je bil blagoslovljen temeljni kamen za novi Vajenški dom v Kersnikovi ulici. Lani na jesen pa je minilo pet let, odkar je lepi dom prvič sprejel vajence in s tem začel tako važno poslanstvo med našim obrtniškim naraščajem. Skrb za vajence je našla že zgodaj zagovornike. Že leta 1855. je Katoliško društvo rokodelcev poskrbelo za zaščito vajencev v Ljubljani. Leta 1896. pa je bilo ustanovljeno Društvo za vajence. Leta 1908. Društvo za varstvo vajencev, ki je s požrtvovalnim delom doseglo, da je po njegovem posredovanju vsako leto vsaj 70 do 80 mladeničev prišlo do obrtniškega poklica.

Vsa ta društva so si prizadevala za dobrobit, strokovno in duhovno izobrazbo vajencev, toda niso imela primernega doma. Leta 1917. so dobili vajenci začasni dom v Komenskega ulici. Vendar tam ni bilo mnogo prostora. Prav zato je leta 1922. društvo Dobrodelnost sklenilo, da bo delalo z vsemi silami na to, da se zgradi v Ljubljani sodoben in primeren dom za vajence. In res, čez deset let je bil blagoslovljen še temeljni kamen in čez pet let lepi dom, za katerega je napravil načrt mojster Plečnik. Že na zunaj je Vajenški dom svojevrstna in lepa stavba. Še bolj pa odgovarja namenu njegova notranjost. Mojster Plečnik je v glavnih obrisih orisal dom takole:

»Fant se mora v domu počutiti na večer res doma ko v domači hiši, kakor pri peči, kakor pri materi.« In res, dom je tak in prav zarad. tega še toliko bolj ustreza svojim namenom.

Kako je bil Vajenški dom potreben, dokazuje še najbolj dejstvo, da mnogo mladeničev, ki bi se radi izučili kake obrti, do tega niso mogli priti samo zato, ker jim ni bilo mogoče omogočiti bivanja v Ljubljani. Ljubljana je obrtniško mesto in je v veliki meri navezana na dotok obrtniškega naraščaja z dežele. Mojstri sami pa masikdaj nimajo prostora, da bi v svoj dom sprejeli še vajence. Če kmečki starši sami nimajo dovolj sredstev, da bi poskrbeli svojemu otroku primerno stanovanje v mestu, otrok ne more priti v Ljubljano in se ne more izučiti obrti. Če ga kljub temu kakor koli spravijo v Ljubljano, pa ob prostem času ni pod pravim nadzorstvom. Kmalu zaide v neprimerno družbo in mesto da bi se zanimal za svojo obrt, se ukvarja z vsem mogočim, kar mu škoduje na duhu in telesu. Prav vzgoja vajencev je najvažnejša naloga Vajenškega doma in starši, ki imajo svoje sinove v Vajenškem domu, so brez skrbi, da se jim otrok ne bo izgubil na nevarnih ulicah mesta.

Prav zato je Vajenški dom že takoj spočetka doživel izredno lep obisk. Petnadstropna stavba v Kersnikovi ulici premore okrog 150 postelj in skozi vsa leta je domovalo v domu tudi po toliko vajencev. Gojence doma vzdržujejo deloma prispevki mojstrov, največ deloma starši, deloma pa tudi javne oblasti, ki pošiljajo v dom sirote kot svoje štipendiste. Že to dokazuje, da dom v polni

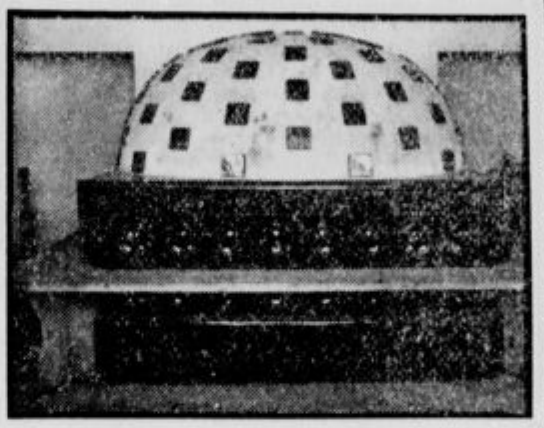

Svojevrstna krušna peč v Vajenškem domu.

meri dosega svoj namen in da je bila velika žrtev za zgradbo doma upravičena. Dom je bil namreč zgrajen brez vnanje podpore. Zgradila ga je le katoliška zasebna dobrodelnost. Še sedaj tare upravo doma gradbeni dolg, ki se je, hvala Bogu, v teku let nekoliko znižal. Vse delo v domu vodi zadruga Vajenški dom s pomočjo društva Dobrodelnost. Za nadzorstvo in vzgojo požrtvovalno skrbe gg. patri in sestre križevniškega reda. Dom je vajencem res domačija in je zato tudi hišni red temu primeren. Ob šestih zjutraj vstajajo in nato opravijo v kapeli jutranjo molitev. Kdor hoče, je lahko pri maši. Po zajtrku se razidejo na delo po mestu in se od 12 do 1 vračajo na kosilo. Nato zopet odhajajo k mojstrom in se na večer vračajo, saj jih čaka ob 7 večerja. Po večerji je oddih, včasih poživljen z domačimi pevskimi vajami. Ob 8 je skupna večerna molitev, nato počitek. Vsi vajenci imajo v hiši vso preskrbo. Tako prehrano, pranje perila in drugo. Sestre, ki same perejo, ribajo, pometajo in pospravljajo, tudi same zašijejo perilo, ki pri ročnem delu vajencev precej več trpi kakor pri drugi mladini. Prehrana je odgovarjajoča potrebam mladih delavnih fantov, obilna in tečna. Zjutraj dobe velik obrok mlečne kave in kruha. Nekaj ga dobe s seboj za malico. Kosilo ima poleg juhe vedno tudi dve prikuhi, večerja pa je večinoma tudi iz dveh jedi.

Življenje v sodobno urejenem domu je za vajence res prijetno. To najlepše potrjujejo primeri, ko prihajajo vajenci, ki so zapustili dom, nazaj tožit, kako lepo se jim je godilo tedaj, ko so bili pod streho Vajenškega doma. To je razumljivo, saj je vsa vzgoja osnovana na načelu samovzgoje in reda, ki se ga mora držati tako velika družina brezpogojno, če hoče uspešno shajati. V prvih štirih nadstropjih petnadstropnega doma so po tri spalnice, v katerih je od 12 do 18 postelj. V kleti so kopalnice s prhami in velika, lepo urejena kuhinja, ki ima dvigalo do obednice v pritličju. V obednici si strežejo vajenci kar sami. Ker prihajajo nekako drug za drugim, jemljejo sproti krožnike iz dvigala in sedajo za mize. Za svojo obleko in perilo imajo ob spalnicah vsak svojo omaro. Ob vsaki spalnici je dolga vrsta umivalnikov. Ob prostem času jim je na razpolago obsežna knjižnica; prav radi segajo po knjigah in se tako izobrazujejo. V obednici so tudi nalepljeni časopisi, okrog katerih se vajenci zbirajo vedno v lepem številu. Ob nedeljah si marsikdaj privoščijo v skupni dvorani skromne domače prireditve. Tako žive kot velika družina v prijateljstvu in slogi.

Razumljivo je, da vajenci sami, še bolj pa starši, ki so veseli, da žive njihove otroci pod skrbnim nadzorstvom, vedo ceniti napore zadruge in vseh drugih, ki skrbe za dobrobit gojencev doma. Saj je v resnici ogromno delo, držati v redu domovanje, v katerem živi 150 mladih, živahnih vajencev. Sestre, ki vodijo vse gospodarstvo, opravljajo vsa dela same. Kuhajo, pečejo kruh in pospravljajo. Tako raste v tem domu naš obrtniški naraščaj, se krepko razvija in dela veselje staršem in mojstrom. Od tod prihajajo obrtniški delavci, sposobni dvigniti še bolj ugled našega skromnega, a poštenega obrtništva.

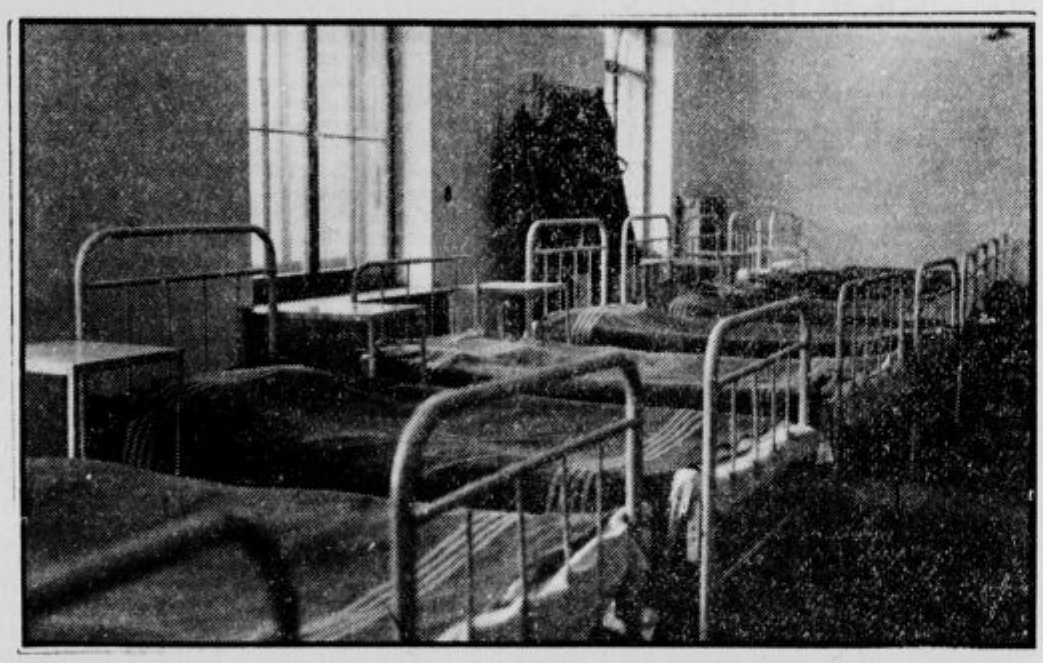

Pogled po spalnici v Vajenškem domu.

Kulturno delo katoličanov

Nekateri pravijo, da o katoliški kulturi ne moremo govoriti. Kultura je kultura, obceločeška, vseobsegajoča.

Toda v tej trditvi je neko dvoumje, ki ga je treba pojasniti.

Res je, da je kultura stvar človeka; kultura je torej človeška, ne katoliška, ne protestantska, ne islamska. Toda prav tako je res, da kulturo sestavljajo neke bistvene prvine, so zanjo značilne neke bistvene lastnosti. Ena izmed glavnih prvin — kdo bi mogel to tajiti — je prav verska vrednota. Če izločimo iz pojma kulture versko vrednoto, ostane kultura brez poživljajočega principa. Prazen je izgovor, da v njej odločujejo samo naravne vrednote. Naravne vrednote nimajo svojega smotra, če jim ga ne daje verski princip. Ne bomo tu zdaj dokazovali, da je res tako, ker hočemo poudariti nekaj drugega. Če je torej verska vrednota za kulturo bistveni element, in če nam je katolicizem naše versko prepričanje, smemo upravičeno rabiti izraz »katoliška kultura«, saj stvarem dajemo pridevnike po njih bistvenih lastnostih in prvinah.

Tako na primer vemo, da si je ena najbolj uglednih katoliških revij izbrala za svoj naslov »Civilta cattolica«, »Katoliška kultura«.

Toda zgolj pri tej ugotovitvi ne moremo ostati. Kulturno področje nalaga katoličanom neke svojstvene dolžnosti, ki jih od drugih ne moremo toliko zahtevati.

Mi se mnogokrat upravičeno vznemirjamo, češ da se sodobna kultura obrača proti krščanstvu, da znanstveniki grmadijo material, ki izpodbija razne verske resnice, otežkočuje nravni preporod in verski razmah. Malo pa pomislimo, da razvoju kulture premalo sledimo, da opuščamo svojske dolžnosti, ki jih imamo nasproti kulturnemu napredku. Naša naloga ni namreč ta, da se proti izsledkom kulture borimo, marveč da jim sproti vlivamo dušo, poživljajoči princip, ki ves kulturni material usmerja in mu omogoča pravilno porabnost. Kakor je Bog ustvaril človeško telo ter mu nato vdahnil dušo, ki je poživljajoči princip telesa, tako vlivamo mi kulturi duha, ki naj sliči duši poživlja kulturne ustvaritve. In to je svojska naloga katoličanov na področju kulture.

Morda pa se večkrat grmadi znanstveni in kulturni material proti krščanstvu prav iz tega razloga, ker mu nismo znali vdihniti duše? Težko je fiziku ali kemiku dokopati se iz snovnih dejstev, formul in zakonitosti do duhovnega gledanja na svoj predmet, ko je tako ves specializiran v ozko določeno področje. Tudi ni lahko iz kompliciranih in varljivih bioloških dejstev prodreti v svet duha in se od njega spet povrniti nazaj na materijo. Od zgoraj mora priti luč, ki osvetli temno dogajanje snovi, od zunaj mora priti gorak dih, ki obudi mrtvo snov k življenju. Mrtvi ne obujajo mrtvih. Tu se odpira ogromno področje katoliškim znanstvenikom in kulturnim delavcem. Kulturnega in znanstvenega materiala je danes toliko, da se v njem izgubi, kdor ne najde principa, ki ga poenostavlja in sousmerja. Zato nam je razumljivo prizadevanje papežev, da se ustanavljajo katoliške univerze in akademije, ki naj kot nekake predstraže utirajo pot temu spoznanju.

Pravijo, da je sodobna kultura v začetku propadanja. Toda kakor pravi Carrel, ki je eden izmed velikih vlivalcev duha v mrtvi material znanstvenih izsledkov, ta kultura je tudi spoznala, kje so vzroki njenega propadanja. In prav zaradi tega spoznanja se bo znala izogniti usodi, ki je zadela velike kulturne narode v preteklosti.

Kaj pomeni beseda gostilna

V besedah gostilna, po italijansko »albergo«, francosko »auberge«, nemško »die Herberge«, se odraža gospodarska in kulturna zgodovina prenočišč in oskrbovalnic. Gostilna pride od besede gost, torej je gostilna hiša, v katero sprejemajo za nekaj časa goste, da tam prenoče ali se za nekaj časa tam hranijo. Herbergen se pravi po naše pod streho vzeti. Prvotno so uporabljali skupno besedo za to, kar imenujemo danes gostilno, restavracijo ali hotel. Potem je beseda gostilna socialno padla. Konec 18. in v začetku 19. stoletja so se hotele vse boljše gostilne imenovati hoteli.

KULTURNI OBZORNIK

Nov zvezek Finžgarjevih Zbranih spisov

Pri **Novi založbi,** izdajateljici Cankarjevih in Finžgarjevih Zbranih spisov, je izšel **X. zvezek Finžgarjevih Zbranih spisov** v opravi prejšnjih njegovih zvezkov (str. 312). Tokrat je Finžgar zbral svoja mladostna dela, ki so izhajala v Domu in svetu v letih 1899 in 1900 v času fin de siècla, in jih naslovil **Deteljica in druge novele.** In te druge novele so **Kvišku, Šmarnic nikar** in **Pomlad se poslavlja,** torej novele in črtice, s katerimi se je na prelomu stoletja zopet povrnil v prozo, potem ko se je nekaj let prej poskušal z verzi. Tako je letos za **petdesetletnico svojega pisateljevanja** (prva tiskana stvar je bila v Vrtcu l. 1892!) zbral svoj pripovedniški začetek, ko je kot mlad književnik v teh letih prvega kaplanovanja v Kočevju, Idriji, Sv. Joštu in v Škofji Loki postavljal temelje svojemu pisateljskemu delu. Finžgar se danes zaveda pomanjkljivosti teh svojih prvih dei, ki tako značilno dopolnjujejo njegovo pisateljsko podobo, ter je zato napisal poseben klen **predgovor,** v katerem se spominja sestanka s Krekom na Ratitovcu ter njegovega nauka, veljavnega tudi za pisateljevanje: »Naredi, pusti n pojdi ter si že vihaj rokave za novo delo! Če ima delo v sebi življenje, ga ne ubije noben kap, nobeno nasprotovanje. Če je zanič, je prav, da pogine... Ko poveš, ne hodi samega sebe poslušati. Pojdi, delaj dalje in pozabi! Če je kaj vredno, ljudje ne bodo pozabili, če ni, je zelo prav, da pozabijo. — Štirideset let je, kar je bilo napisano, kar je vsebina te knjige. Vse sem pozabil. Celo zunanji potek zgodb. Ko sem jih prebral po tolikih letih, sem se smejal svoji mladosti. In če je ni, naj bodo te črte dokaz moje vzgoje, okolice in dobe.«

Tako sodi Finžgar o teh svojih mladostnih novelah, na katere ljudje niso pozabili, kajti v njih je tudi še mnogo živega, kar bo še marsikomu nudilo užitka; predvsem pa je zvezek zanimiv z literarno zgodovinskega vidika, ki nam tolmači Finžgarjevo mladostno zorenje, njegovo pot v epsko mojstrstvo ter njegov razvoj iz starih tal v nove vrhove.

Novele, ki so zbrane v tem zvezku, so prinesle Finžgarju glas, da se zna gibati tudi »na parketu«, kajti večinoma imajo za snov meščansko okolje (Deteljica), da, celo plemiško (Kvišku), častniško in uradniško (Šmarnic nikar) ter umetniško (Pomlad se poslavlja). Redke kmečke novelice iz tega časa je zbral Finžgar že v prejšnjem zvezku Kmečkih povesti. Tako ima ta zvezek značilen pečat svoje dobe, ko je književno polje obvladoval Kersnik s vojim grajskim in uradniškim poetičnim realizmom ter je že k nam prodiral meščanski naturalizem z Gestrinom in Govekarjem, preden se je v naših časih sprevrgel v kmečki naturalizem. Finžgar je z njimi segel v sodobno meščansko družbo po zgledu Meška, ki je prav tista leta pred pisanjem teh novel opisoval razvrat meščanske družbe v romanu Kam plovemo? Toda če je Meško zašel preveč v lirični psihologizem, kateremu je plačal Finžgar davek z zadnjimi črticami **Šmarnic nikar** in **Pomlad se poslavlja,** je v **Deteljici** in v noveli **Kvišku** ostal bolj v mejah Kresnikovega poetičnega realizma, meščanske romantike, le da je v smislu tedanjih ideologov še ostreje delil senco in svetlobo ter s tem poudarjal svoje idejno poslanstvo v smislu Colome, ki ga je tedaj nad vse cenil. Če to čutimo danes kot precej nasilno tendenco, je vendar v opisovanju tedanjega življenja Finžgar živ in ustvarjalen ter je **Deteljica** med temi novelami najbolj zrela stvar, vredna, da nosi naslov. Je pa v bistvu nova inačica Detelove Trojke, le da je manjša po zasnovi ter enotnejša v problematiki: tu gre samo zato, kako se mlada trojica iz malomestnega uradniškega sveta vdaja pijančevanju, ker je izgubila verc v žensko, pa da dobi dvojica kljub temu nad vse idealni življenjski družici. Dejanje je živahno in družabni kolorit dobro podan, romantika sama pa je danes naravnost dobrodejna, dasi je ta čas nam že tako odmaknjen, da se ga prijemlje že nov čar. Novela **Kvišku** je predhodnica Jalenovemu Ogradu v toliko, da se dejanje vrši v kaznilnici v Begunjah, toda ne med kaznjenkami, temveč med aristokracijo, ki prihaja tja na počitnice k plemiškim redovnicam. Tu materialistični dekadentni plemiški svet žrtvuje srečo srca navidezni karieri, kar vodi le v polom in smrt, v samomor in smrt zaradi strtega srca. Finžgar je iz te romantike prešel kmalu po nekaj letih subjektivnih in liričnih črtic k jih predstavljata v tej zbirki **Šmarnic nikar** in **Pomlad se poslavlja** v pravo epiko najprej s socialno tendenco, pozneje pa v zgodovinsko in kmečko, v kateri je dozorel do pravega mojstrstva. V podobni realistični romantiki in idejni vzgojnosti, kakor ju predstavljata Deteljica in Kvišku, pa je od dominsvetovcev dosedaj ostala zvesta še Faturjeva.

Tako ta zvezek Zbranih spisov kaže Finžgarjevo mladost, njegovo dobo in njegovo hoteno vzgojno pisanje, ki pa je vendar le sveže in toplo ter vredno tudi še danes branja radi svoje živahnosti in plemenitosti. Marsikdo se bo spomnil po njih svoje lepe mladosti in mlade idealnosti ter plemenitosti preteklega lepega idiličnega časa, ko se je šele ustvarjalo slovensko meščanstvo ob propadu tujega plemstva na naših tleh. Literarnemu znalcu pa bo lep spomin na pisanje zadnjega desetletja ob prelomu stoletja, ko je to meščanstvo dobivalo tudi svojo prvo podobo v slovenski književnosti, ki je bila do prvih realističnih romantikov Kersnika, Tavčarja in Detele povečini kmečka. Predvsem pa bo dopolnjevalo podobo Finžgarja pisatelja, kajti iz tega temelja je zrastel in odtod je šla njegova pot v vrh.

Ne pomeni pa ta zvezek že dokončnega obračuna Finžgarja s svojo žetvijo, kajti nezbranega je ostalo še precej, predvsem blaga po teh začetkih »kretanja po parketu« do njegove zgodovinske epopeje. Za petdeset let pisateljevanja klena in lepa žetev.

tl

*

Vrtec, št. 7., za mesec marec je izšel in prinaša naslednjo vsebino: Na uvodnem mestu je pesem Ante Debeljaka Stržek naznanja snežek. Uvodna povest Ivana Matičica, Morje je prebrodil, se nadaljuje z opisom rešitve Tonce iz prepada ter nadaljevanjem njune poti, Tinčeve in Tončine. J. Kmet je napisal pesem Zvonček, s katero prihaja v Vrtec že pomladna poezija. Povest o Leonardu da Vinci, Veleum, se nadaljuje ter prikazuje tega genija v lepi pripovedni obliki, kar bo gotovo mladini nadvse všeč in tudi vzpodbudno. Janez Langerhole je svojim originalom pridal še Miho iz hoste. Karel Mazser je priobčil pravljico o dečku s piščalko, Mirko Kunčič pesem Prošnjo, Krista Hafnerjeva nadaljuje svojo Hišico v čevlju za mlajše bralce, kar lepo ilustrira Marija Vogelnikova. Režiser Milan Skrbinšek opisuje svojo mladost v člankih O zlata otroška doba. F. Š. pa priobčuje belokranjske zgodbice, ki imajo narodopisen značaj. Kunčičeva Janezkova domača šola in Mauserjeva Pomladna pesem zaključujeta leposlovni in poučni del, nakar sledi pošta naročnikov in rebusi ter uganke: Skrite stezice in odkrite resnice.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 19. marca: Jožef, ženin Device Marije; Kvartila, mučenica; Amancij, spoznavalec; Panharij, mučenec.

Petek, 20. marca: Kutbert, škof; Aleksandra, mučenica; Nicet, škof; Ambrozij, spoznavalec; Focij, mučenec.

Sobota, 21. marca: Benedikt, opat in ustanovitelj reda; Serapijon, škof; Biril, škof; Domnin, mučenec; Filemon, mučenec.

Novi grobovi

✝ **V Ljubljani** je v ponedeljek, 16. t. m. zvečer umrla v starosti komaj 35 let gospa **Kristina Batističeva**, soproga splošno znanega veletrgovca in posestnika g. Rafaela Batističa iz Stražišča pri Kranju. Pokojnica, ki je bila hčerka ugledne stražiške rodbine Benedikove, je hudo zbolela že pred več meseci, končno pa se je le morala podvreči v Ljubljani nevarni operaciji, katere posledic pa njena čvrsta narava kljub mladim letom ni mogla preboleti. Kraj in čas pogreba bo objavljen naknadno v ljubljanskem dnevnem tisku. Blago in nad vse simpatično pokojnico bomo ohranili v širokem krogu prijateljev in znancev v neizbrisnem spominu, bridko prizadetim svojcem pa izrekamo najglobljo sožalje.

✝ **V Podkorenu** je nenadoma umrla gospodična **Mimi Strauss-ova**, bivša strokovna učiteljica v Mostah pri Ljubljani. Pokopali so jo dne 5. t. m. na Rodinah v domači brezniški fari! Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

✝ **Na Senovem pri Rajhenburgu** je umrl ugledni posestnik Jože Radej starejši. Bridko ga bo pogrešalo poleg domčae družine in ožjih sorodnikov nešteto prijateljev, znancev in revežev; kajti od njegovega krova ni odšel nihče brez dobrega sveta in tolažbe, nihče lačen niti žejen. Prekmalu je odšel za svojo ljubljeno Tončko, s katero bo danes prvič obhajal svoj god v raju. Bog mu plačaj brezštevilne dobrote. Ostalim naše iskreno sožalje!

*

— **Kostanjevica.** Na semanji dan, v ponedeljek po Tihi nedelji, bo na Slinovcah v cerkvi Matere Božje dobrega sveta maša za naše rojake.

— **Vreme.** V torek je bila najnižja jutranja temperatura +1.8 stopinj Celzija, najvišja pa +7.8 stopinj Celzija. V sredo zjutraj pa je jutranja temperatura znova padla pod ničlo. Na meteorološkem zavodu je bila zaznamovana najnižja jutranja temperatura z 0.2 stopinj Celzija pod ničlo. Barometer je za nekaj milimetrov padel. V torek je bil zračni tlak 766.7, v sredo pa 761.6 mm. V sredo zjutraj je nekoliko pomrznilo po cestah in mlakužah. Torek je bil drugače lep in sončen dan. V sredo zjutraj je prav nizko valovila tenka megla, kar znači, da bo še nekaj dni ostalo lepo in sončno. Povsod so ljudje že po vrtovih in na njivah pri delu. Nekateri kopljejo zemljo. Drugi dovažajo gnoj in gnojnico.

— **Kupčije s hišami in zemljišči.** Zemljiškoknjižni urad okrajnega sodišča v Ljubljani je v prvi polovici marca zaznamoval le 15 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 248.894 lir. Prodane so bile v Ljubljani nekatere stavbne parcele, v okolici pa dvoje manjših posestev.

Izšla je važna knjiga: Dr. FR. GRIVEC

Zarja stare slovenske književnosti

Po pravici smo ponosni na starodavne frižinske spomenike, priče našega jezika kakor so ga govorili naši pradedi pred tisoč leti. A doslej še nismo imeli nobene poljudne izdaje teh pomembnih spomenikov naše preteklosti. Nova izdaja dr. Fr. Grivca, pa je še toliko pomembnejša, ker poljudni slog združuje z znanstveno natančnostjo in podaja **odločilno važne nove izsledke.** Obenem pa živahno osvetljuje umetniško govorniško književno obliko drugega spomenika ter zanimivo pojasnjuje njegovo izredno globoko versko vsebino. Sledovi sv. Cirila in Metoda so mojstrsko vtisnjeni našim najstarejšim književnim spomenikom, tako da jih uvrščajo med najznačilnejše odtomke krščanske književnosti, **vredne** pozornosti in proučevanja mednarodne znanosti, nadvse pa pomenljive za našo zgodovino in književnost.

Cena: broširana lir 12·—, kartonirana lir 18·—.

Ljudska knjigarna v Ljubljani

— **Prejeli smo večje število brevirjev** od Mariettija, Sei in Pusteta po najugodnejših cenah. Dobite jih v Mladinski založbi, Stari trg 30.

— **Nov komet odkrit.** V observatoriju v mestu Kurk je profesor Baisala 11. februarja ob 11 zvečer odkril nov komet 13. velikostne stopnje, ki se giblje po nebesnem svodu mnogo hitreje kakor navadni kometi. To je že tretji komet, ki so ga letos odkrili. Dali so mu ime »C 1942 Baisala«.

— **Povodnji v Romuniji.** Zaradi tajajočega se snega so narasle vse reke v Romuniji. Donava je narasla za dva metra nad višino 7.20, ki že sama velja za nevarno. Zaradi tega so nastale velike povodnji v vsem romunskem Podonavju. V znanem pristaniškem mestu Giurgin je voda poplavila tri četrtine mesta in so morale oblasti spraviti večino prebivalstva v druge kraje na varno.

Ljubljana

Koncert Rossane Bottai

Spored klavirskega koncerta, ki ga bo izvajala Rossana Bottai v ponedeljek 23. t. m. ob 18.30 v veliki filharmonični dvorani: Najprej bo zaigrala Vivaldijev koncert v d-molu; nato naslednja Chopinova dela: Scherzo v h-molu, dve etudi in Polonaise v as-duru. Tretji del koncerta prinaša Musellovo Marino, Pick-Mangiagallijev Rondo in Lisztovo II. rapsodijo. Kjer koli je nastopila mlada umetnica, povsod je imela najlepše oecne. Publika je bila navdušena od njene igre ter zahtevala ponovno in ponovno dodatke k izvajanemu koncertnemu sporedu. Rossano Bottai štejejo k najboljšim mladim italijanskim pianistom. Vstopnice za ta klavirski koncert so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Koncert bo pod pokroviteljstvom Instituta za italijansko kulturo in institutovi člani lahko dvignejo brezplačne vstopnice v institutovem tajništvu do sobote, dne 21. t. m. do 13.

*

1 **Pogreb g. dr. Josipa Cepudra bo v četrtek, 19. marca ob ½5 popoldne z Žal na pokopališče h Sv. Križu.**

1 **Oddaja odrezkov za moko in kruh.** Ker se je 18. marca zmanjšala vrednost odrezkov navadnih živilskih nakaznic za kruh in moko, so morali trgovci oddati vse zbrane odrezke za moko že včerajšnjo sredo mestnemu preskrbovalnemu uradu, da jih obračuna še po starih predpisih. Ker pa včeraj teh odrezkov niso mogli oddati vsi trgovci, bo mestni preskrbovalni urad odrezke za moko in kruh sprejemal tudi še na današnji dan sv. Jožefa od 9 do 13 v II. nadstropju Mestnega doma. Po tem roku bodo predloženi odrezki brezpogojno računani po novih predpisih. Enako velja tudi za gostilničarje.

1 **Za višjega oficirja** potrebuje mestno poglavarstvo takoj dve primerno opremljeni sobi za spalnico in sprejemnico čim bliže Zvezdi. Prosimo vse stranke, naj čim najbolj upoštevajo nujno potrebo ter takoj naznanijo sobi v glavnem mestnem vložišču v pritličju leve hiše mestnega magistrata.

1 **V nedeljo, 22. marca,** ob 3 popoldne bo prva predstava pravljične igre **»Pogumni Tonček«** v frančiškanski dvorani. Igra je namenjena našim najmlajšim, zato vabimo starše, da pripeljejo na to mladinsko predstavo svoje otroke. Vstopnice dobite v trgovini A. Sfiligoj, Frančiškanska ulica 1 in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane.

Mikici Pečjakovi v slovo

(Ob 30. dnevu smrti.)

Enajst let so peli slavčki nežno uspavanko tvoji mladosti... Enajst let... In v pričakovanju dvanajstega ti je ugasnilo sinje-svetlo oko, zamrl ti je nasmeh... zaspala si... spiš... sanjaš ob ljubljenem ateku...

Zastala ti je roka in izpustila pero: nedokončana je povestica za »Vrtec« — tvoje prijateljice in prijatelji je zaman pričakujejo...

»Kje se mudiš?« se sprašujem, »kako to, da še ni čuti tvojega smeha?« —

Sama sem ostala, sama, brez tebe in dolg čas mi je.

Ne morem doumeti, da si me zapustila ti, ki si bila zmeraj z menoj.

Tiho, otožno veje veter preko tvojega sveže nasutega groba in ti šepeta uspavanko:

»Spavaj sladko... spavaj nepozabna Mikica!«

Prijateljica Jožica.

Pogreb gospe

Kristine Batistič-eve

bo jutri v četrtek 19. marca ob 13.30 na ljubljanskih Žalah, od koder bo truplo prepeljano v Kranj

1 **Šišenski dramatski odsek** bo v nedeljo, 22. t. m. uprizorili Jalnovo štiridejanko »Dom«, v proslavo 15-letnice dramatskega udejstvoanja svojega člana Damjana Godca. Na predstavo vsi vljudno vabljeni.

1 **Živilski trg pred Jožefovim.** Živilski trg postaja od dne do dne bolj živahen. Neposredno pred praznikom sv. Jožefa je trg dobil novo lice. Vrtnarji so pripeljali prvič po hudi zimi na trg razne rože in cvetlice, tako v lončkih kakor tudi v šopkih. Lepi, umetni nageljni so po 2.50 lir cvet. Lepo v lončkih ovite ciklame so po 10 do 30 lir. Klavije, lepo cvetoče, so po 60 do 120 lir. Za enkrat še ni večjega zanimanja za rože. Pač pa bodo prišli dnevi, ko bodo ljudje začeli bolj kupovati cvetje. Na trgu je bilo dalje precej cvetače po 4.45 lir kg, nekaj solate. Gospodinje pa so se živahno zanimale za motovilec, ki sta ga pripeljali dve kmetici. Mahoma je bil ves prodan. V posebni lopi ob nekdanji Mahrovi hiši je neka zeljarica prodajala zelje po 2.50 lir kg. Pred lopo je bilo mnogo gospodinj.

1 **Na praznik, v četrtek,** bodo peli ob 14 predstavi: ob 14 bo ponovitev P. Golieve mladinske igre »Princeska in pastirček«, katere zadnja repriza je bila popolnoma razprodana. Opozarjamo mladino in starše, ki so se morali vrniti brez vstopnic, naj si jih pravočasno priskrbijo za četrtkovo predstavo. Zelo vesela in resnično zabavna igra pripravlja mladini užitka polne ure. — Zvečer ob 17.30 bodo igrali tridejansko komedijo G. Cenzata »Zaljubljena žena« po znižanih cenah od 12 lir navzdol. Dejanje se godi v boljših meščanskih krogih in pokaže, kako se bori moderna, zaljubljena žena za izgubljeno ljubezen svojega moža.

STAROZNANO LJUBLJANSKO RESTAVRACIJO

pri »Šestici« (»6«)

je prevzel g. FRANC M. ROBIČ, ki se cenj. gostom toplo priporoča, zagotavljajoč dobro postrežbo.

1 **Opozarjamo na prvo letošnjo uprizoritev** P. Golieve igre »Jurček«, ki bo v nedeljo 22. t. m. ob 14. Čudovite dogodivščine malega Jurčka so vsebina te bajke. Dejanje se godi pred dečkovim domom, v gozdu in v krčmi ter pokaže, kako je Jurček dobil, izgubil in zopet našel čudežnega petelinčka, čarobno palico in zvonček, ki mu jih je podaril Veter. Posebno veselje bo imela mladina s cirkusom »Čudež«, v katerem bosta nastopili kamela in opica. Trije popotni godci, nadalje poosebljene prirodne sile: Veter, Nevihta, Snežak, gozdni možički i. dr. prispevajo k učinkovitosti dejanja. Scensko glasbo je komponiral Bojan Adamič, inscenacija in režija pa sta delo inž. arh. B. Stupice.

1 **Na praznik, v četrtek,** bodo peli ob 14 popoldne Beneševo opereto »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Zasedba partij je sledeča: Matijc, župan — Zupan, Lenka, njegova hči — Barbičeva, Hela Fieldova, milijonarka — Japljeva, Tino Klement, tenor — B. Sancin, Riba, reporter — M. Sancin, Maruša — Poličeva, sluga — Rus, godec — Simončič. Dirigent: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin. Veljale bodo znižane cene od 18 lir navzdol. — Zvečer ob 17.30 bodo ponovili Donizettijevo opero »Don Pasquale« izven abonmaja.

1 **Neimenovana z Mirja** je darovala za revnega moža, brez vseh sredstev, čigar žena je že dalj časa bolna, 50 lir. Ostali neimenovani skupno 130 lir. Najlepša hvala!

Gledališče

Drama: Četrtek, 19. marca ob 14: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol. — Ob 17.30: »Zaljubljena žena«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Petek, 20. marca: Zaprto. — Sobota, 21. marca ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Red B.

Opera: Četrtek, 19. marca ob 14: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — ob 17.30: »Don Pasquale«. Izv. — Petek, 20. marca ob 17: »Orfej in Evridika. Red A.

Služba trafik v nedeljo

Na praznik so odprte od 7 do 20 naslednje trafike: Erjavec, Celovška 34; Unk, Vodnikova 81; Leskovšek, Bleiweisova (Dunajska), kiosk nasproti Gospodarske zveze; Šmon, Zelena jama, kiosk pri Kolinski tovarni; Mekinda, Društvena 27; Preša, Poljanski nasip; kiosk pri Ljudski tiskarni; Graizer, Šmartinska 18; Kolar, kiosk na Taboru; Valenta, Kolodvorska 41; Hafner, kiosk na Marijinem trgu; Novak, Miklošičeva 20; Kladnik, Bleiweisova (Dunajska) št. 9; Lesjak, Cesta Vittorio Emanuele (Bleiweisova) 14; Košir, Gregorčičeva 12; Sattler, Gallusovo nabrežje, kiosk pri šentjakobskem mostu; Radešič, Jeranova 1; Dolenc, Cesta na Rožnik, kiosk.

Na praznik so odprte še trafike od 7 do 13: Bric, Medvedova, kolodvorski kiosk; Kočnik, Černetova 17; Francot, Bleiweisova (Dunajska) cesta št. 53; Leustek, Pokopališka, kiosk pri progi; Blas, Doberdobska 3; Ravnikar, Poljanska 51; Resnik, Zaloška, stara mitnica; Mlakar, Resljeva, kiosk na križišču Sv. Petra ceste; Ahčin, Frančiškanska 6; Jerman, Cesta Vittorio Emanuele (Bleiweisova) cesta, kiosk na križišču s Celovško cesto; Košak, Ulica 3. maja št. 1; Vadnjal, Židovska 1; Soukal, Pred škofijo 12; Hitti, Florijanska 12; Kranjc, Opekarska, kiosk pri Ljubljanici; Novak, Tržaška 45; Škerl, Cesta na Brdo, kiosk ob progi.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: na praznik: dr. Kmet, Dunajska cesta 43; mr. Trkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova 7. — **V petek:** mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra 78.

Poizvedovanja

Izgubila sem v soboto zvečer 14. t. m. na Vodnikovi cesti dva zvezka za ročna dela (za umetno pletenje in otroške oblekce) in prosim, da jih najditelj istotam (v pisarni) odda. — Vera Božič, Zatišje 6, Ljubljana VII.

Rokavička, dekliška, se je našla pri igri »Puščava bo cvetela« v nedeljo popoldne v frančiškanski dvorani. Dobi se na portiri lazaristov, Tabor 12.

Radio Ljubljana

Četrtek, 19. marca. 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Lahka glasba, v odmoru napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanščini. — 11 Peta maša iz bazilike sv. Pavla v Rimu. — 12.15 Ažmanov kvartet na pihala. — 12.40 Ambrosianov trio. — 13 Napoved časa in poročila v italijanščini. — 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenščini. — 13.17 Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom dirigenta Šijanca: orkestralna glasba. — 14 Poročila v italijanščini. — 14.15 Prenos iz Nemčije. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Nove gramofonske plošče Cetra. — 18 J. Ahčan: Koristni nasveti in navodila o čebelarstvu (predavanje v slovenščini). — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Kmečki trio. — 20 Napoved časa in poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.50 Klasični orkester pod vodstvom mojstra Maria Fighera. — 21.25 Predavanje v slovenščini. — 21.35 Orkester pod vodstvom mojstra Angelinija. — 22.10 Koncert pianistke Emme Contestabile. — 22.45 Poročila v italijanščini.

Petek, 20. marca. 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Slovenska glasba, v odmoru ob 8 napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanščini. — 12.15 Koncert pianista Marijana Lipovška. — 12.40 Sekstet Jandoli. — 13 Napoved časa in poročila v italijanščini. — 13.15 Uradno poročilo v slovenščini. — 13.17 Radijski orkester pod vodstvom dirigenta M. Šijanca: lahka glasba. — 14 Poročila v italijanščini. — 14.15 Orkester na lok pod vodstvom Manna. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Komorni zbor pod vodstvom dirigenta Šijanca. — 17.40 Koncert violinista Kajetana Burgerja (pri klavirju M. Lipovšek). — 19 Tečaj italijanščine, poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Pestra glasba. — 20 Napoved časa in poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov. — 20.40 Orkestralna glasba pod vodstvom Petralie. — 21.20 Radijski orkester pod vodstvom M. Šijanca s sodelovanjem sopranistke Ksenije Vidalijeve in basista Friderika Lupše. — Operna glasba. — 22 Koncert violinista Karla Rupla in pianista L. M. Škerjanca. — 22.45 Poročila v italijanščini.

Z Gorenjskega

Zabavna večera za zimsko pomoč. V Žirovnici in Breznici so pred kratkim priredili zabavna večera v korist zimske pomoči. Tako dvorana v Žirovnici kakor ona v Breznici sta bili zasedeni.

Umrla je v Šmartnem pri Litiji za vnetjem slepiča sedemletna Pavla, hčerka Marjana Potiska. Pred dnevi so v Šmartnem pokopali športnika Boža Juvana, ki je bil star šele 21 let.

S Spodnjega Štajerskega

Toplo kosilo za šolske otroke. V ljudskih šolah v Limbušu in Pekrah so tudi poskrbeli za toplo kosilo otrokom, ki imajo daleč v šolo. V vsaki šoli dobiva kosilo okrog 65 otrok.

Kino v Ptuju je spet začel obratovati. Po daljšem presledku je bila prva predstava preteklo soboto.

Deželno gledališče v Šoštanju. Preteklo soboto je gostovalo v Šoštanju štajersko deželno gledališče. Vprizorilo je komedijo Alessandra Stefanija »Grda goska«.

Nesreče. 48 letnemu delavcu Josipu Feršu v Mariboru se je zgodila med delom huda nesreča. Več težkih kosov železa se je zavalilo nanj, tako da je dobil hude notranje poškodbe in mu je tudi glavo precej poškodovalo. — Poldrugoletni sinček železničarja Šuca Danijel iz Maribora se je polil s kropom in se smrtno nevarno opekel po vsem životu. — Oba ponesrečenca se zdravita v mariborski bolnišnici.

Tečaji za obrezovanje trte. Na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru bodo 18., 19. in 20. marca tečaji za obrezovanje trte. Vsi trije tečaji bodo trajali po en dan in bodo udeležencem nudili vpogled v pravilno obrezovanje trte. Med poučnimi predavanji bodo videli udeleženci na praktičnih primerih, kako je treba obrezovati trte.

»Seveda, brez dvoma. Sicer vam pa sporočamo, da bova vsako nalogo, ki nama jo boste zaupali, izvršila hitro in dobro.«

»Hvala. Prav to je tisto, kar sem želel zvedeti,« je odgovoril neznanec in potegnil listine iz aktovke. »Jaz sem davčni izterjevalec in stari Bobek nam je bil dolžan 600 lir, katere upam, mi boste zdaj vidva plačala.«

Tajinstven narod

V Avstraliji živi danes samo še 60.000 domačinov. Teh je bilo svoječasno seveda mnogo več. Danes jih je pa samo še toliko in še ti životarijo in počasi izumirajo v svojem primitivizmu.

Nekatera avstralska plemena namreč še danes žive v prav takšnih okolnostih, kakor so živeli nekdaj ljudje v Evropi v ledeni dobi. Njihova kultura kaže značilno strinjanje s kulturami kamene dobe, nekatere njihove navade se pa lahko samo primerjajo z načinom življenja neandertalskega in krapinskega človeka. Toda avstralski domačini niso samo primitivci v duhovnem pogledu. Ne samo oblika njihove glave in čeljusti, temveč tudi druge anatomske lastnosti kažejo izredne poteze primitivnosti, tako, da v gotovem pogledu še vedno predstavljajo pračloveka.

Toda priznati je zopet treba, da so Avstralci odkrili dosti novih stvari. Tako predvsem bumerang, posebno zvito palico, ki jo uporabljajo pri lovu na ptice. Če bumerang zgreši svoj cilj, se v loku vrača nazaj k lovcu. Nekatera plemena se še danes poslužujejo za objavljanje raznih novic, za pozivanje ljudi na sestanke in za opozorilo na pretečo nevarnost, signalizacije z dimom. Na ta način lahko kako novico v nekaj urah razširijo na področje več sto kilometrov.

Po teh znakih nekateri sodijo, da so Avstralci imeli nekdaj mnogo višje stoječo kulturo, da so pa zato zopet padli v najnižji primitivizem, v katerem se nahajajo še danes. Bumerang, signalizacija z dimom, posebni metalci raziskovalcev predstavljajo sledove stare visoke avstralske civilizacije.

Les jedo

Na severni sibirski obali žive ljudje, ki strastno jedo — les, čeprav imajo dovolj druge hrane. Ne smemo misliti, da si nacepijo nekaj drv in jih dajo kuhat, tega ravno ne delajo, pač pa delajo tako, da odstranijo od stebla najprej skorjo, nato pa skrbno oluščijo tisto tanko plast, ki je med lesom in skorjo. To skorjico kuhajo v raztopljenem snegu in jo jedo. V njej je mnogo mastnih kislin in celuloze.

Dobro se je znašel

»Očka, prosim Te, daj mi dvajset centesimov.«

»Sram te bodi! Tako velik si že in prosiš še za dvajset centesimov.«

»Bom pa takoj popravil, očka. Prosim Te, daj mi dvajset lir.«

O konjih, dirkah in stavah

Nekaj osnovnih pojmov o konjskem športu

Konjereja je koristna gospodarska panoga, ki je tesno povezana s športom. Za njo se zanimajo znanstveniki, ki jim gre za gojitev čistih plemen, takoj za njimi pa pridejo na vrsto posestniki velikih konjušnic, pa jockeyi in nazadnje še ogromne množice prijateljev konjskih dirk. Te dirke niso šport v pravem pomenu besede, kajti ne gre za telesno vzgojo ali kaj podobnega, pač pa za stave, s katerimi se bavijo posebne ustanove. Nagrade pri konjskih dirkah so ogromne. Tu gre včasih za milijonske vsote, katere razpišejo za razne tradicionalne dirke.

Domovina sodobnega konjskega športa je Anglija. Na Angleškem so prirejali že v začetku 18. stoletja velike dirke, ki so privabile ogromne množice gledalcev. Kaj kmalu pa so se začeli tudi drugi narodi zanimati za moderne konjske dirke. Angleški sledovi tega športa se opažajo še dandanes na tuji terminologiji. Le nekaj primerov navajamo v dokaz: turf (dirkališče), stakes (stava), trainer (strokovnjak, ki uri konje), jockey (jezdec), derby (znamenita dirka) itd.

Derby. Za vse, ki gojijo plemenite konjske pasme, je »derby« največji dogodek. Na derbyju sodelujejo samo triletna žrebeta in kobile. Konji skopljenci so na teh elitnih prireditvah izključeni. Na derbyjih se borijo za simbolično nagrado »modri trak«, ki pomeni za sodelujoče najvišje odlikovanje in čast.

Derby in dirke so ustanovili l. 1780. na Angleškem. Naziv so dobile pozneje po svojem ustanovitelju lordu Earlu of Derbyju. Te dirke so bile tako znamenite, da so za časa njihovega trajanja prekinili z delom v parlamentu, da so si jih lahko ogledali tudi senatorji in poslanci. V resnici ni šlo toliko za šport kot za »stakes«, za stave. Proti koncu 19. stoletja so vpeljali tudi v drugih državah svoje derbyje. Prvi so bili Nemci, ki so priredili l. 1869. v Hamburgu svoj narodni derby, za katerega so razpisali prvotno 1400 tolarjev, pozneje pa 140.000 mark nagrade. Dandanes nazivajo športniki vsako veliko prireditev, pri kateri gre za odločitev, za katero se zanimata dva tabora, derby.

O športni konjereji. Dirkalni šport je svet zase. Podvržen je posebnim pravilom, ki predstavljajo za vsa jahalna društva nekak zakonik. Kršitev pravil kaznujejo po teži primera, včasih pa tudi s trajno izključitvijo. Nedavno smo čitali o trenerjih, ki so bili dosmrtno diskvalificirani, ker so dajali konjem »doping«, to je prepovedana dražila v obliki hrane.

Najvažnejši paragraf iz pravil o konjereji in dirkah je prvi, ki pravi, da tiči osnovni namen tega športa v pridelovanju in negi čiste pasme. Plemenita konjereja je veda, ki mnoge zanima, malo pa jih je, ki jo obvladajo. Prijatelji konjskih dirk kaj radi razpravljajo o teorijah pridelovanja dobre rase. »Strast pa igra pri tem preveliko vlogo,« je zapisal deželni mojster konjušnic Grosscurth v svojih aforizmih o konjskem športu. Glavna in za vse čase veljavna načela konjereje bi lahko izrazili takole: negovalec konj je opravil svojo dolžnost, če je poskrbel za dobro pašo, pazil na zunanjost in paril le tista žrebeta in kobile, v katerih se pretaka plemenita kri. Vse drugo je stvar sreče. V zgodovini konjskih dirk čitamo o izrednih čistokrvnih konjih, ki so prinesli veliko število zmag. Posebno znamenita žival je bila Festa, ki je bila nepremagljiva, njeni potomci pa so prinesli lastnikom ogromno premoženje okrog dveh milijonov mark!

Metode jahanja. Za ježo so potrebni strogi trenerji in izkušeni jockeyi. Za jockeye je važno, da imajo prirojen smisel za živali, da so telesno čim bolj izurjeni in da se držijo predpisane teže. Na evropskem kontinentu so dolga desetletja pogrešali dobre jezdece. Pojavili so se talenti, ki pa so se po zmagah in nagradah zanemarili in preveč zredili. Dandanes pa se lahko merijo evropski jezdeci z vsemi drugimi na svetu.

Posebno dober glas so uživali konec preteklega stoletja ameriški jezdeci, katere ste videli na vseh evropskih dirkah. Kakor opice so čepeli na konjskih vratovih in Angleži so jih od začetka zasmehovali. Ameriški jezdeci pa so se s svojimi novimi metodami jahanja kaj kmalu uveljavili, zmagovali so na vseh dirkah in postali ostalim za zgled.

Dirke in stave. Tudi na dirkališču ni vse zlato, kar se sveti. Ljudje, ki zasledujejo konjski šport le od daleč, slišijo samo o sto tisočih, o ogromnih vsotah, ki so razpisane za prvenstva. Vendar tu ne gre za čisti dobiček, zakaj stroški z vzdrževanjem velikih konjušnic so ogromni. Da omenimo samo opremo konjušnic, hrano, živinozdravniško nego, plače uslužbencem, zlasti pa odstotke, kateri odpadejo na trenerje in jockeye. »Pri dirkalnem konju je kupna cena najnižji izdatek«, pravi stara izkušnja. Potrebno je precej sreče, da imate v resnici dobre konje, ki zdržijo napore treninga in ostanejo zdravi.

Pravijo, da so stave najhujši posel na svetu. So pa stvar, ki draži živce in se spremeni v strast. Od celokupnega denarnega prometa totalizatorja odpade približno 16% na davke. Te davke pobira država in jih uporablja za pospeševanje konjereje in za podporo dirkalnim društvom. Ostanek je odvisen od sreče in odpade na lastnike uradne družbe za stave (totalizator) odnosno na tiste, ki so stavili.

Z ruske fronte: Oddelek italijanskega topništva.

V podmornici na ekvatorju

Doživljaj japonskega častnika

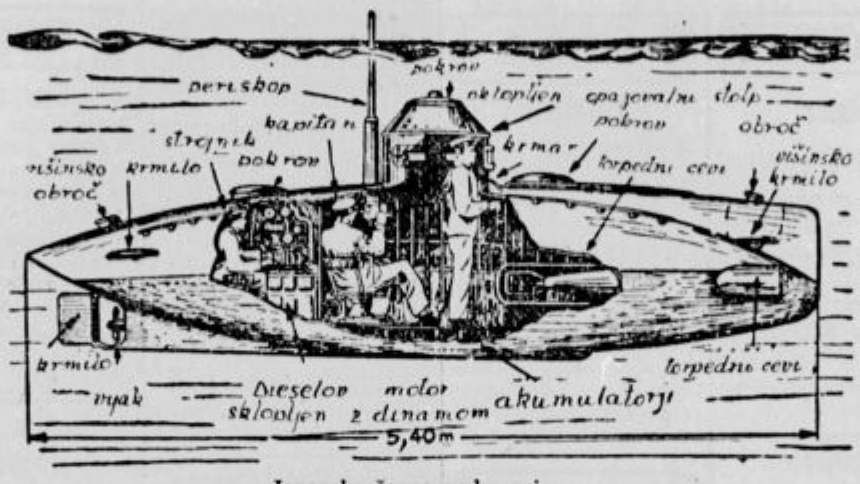

Japonska žepna podmornica.

Japonski pomorski častnik, ki ga je mornariško poveljstvo poslalo s podmornico v bližino ameriške obale, po srečni vrnitvi v svojo pomorsko postojanko takole popisuje del svojega potovanja:

»Na potovanju sem prvič v življenju opazil in občutil, kako močno se lahko segreje tudi morska voda. Ko smo bili na ekvatorju, je imela morska voda temperaturo 21 stopinj Celzija. Ko smo se s podmornico potopili, je bila temperatura v sami podmornici še višja. Če smo morali ostati s podmornico po cele dneve pod morsko gladino, je bila v notranjosti podmornice tako velika vročina, da smo se v znoju dobesedno lahko kopali. Odstotek vlage v zraku je dosegal tudi do 100 odstotkov. Posadka je tudi v takšnem položaju morala ostajati na svojih položajih in opravljati svojo naporno službo.

Podmornica je bila manjša. Prezračevalne naprave so bile slabe in nezadostne. Ostajati smo morali v gostem, nasičenem zraku. Tudi ventilatorji nam niso dosti pomagali, ker so enostavno pokvarjeni zrak okoli nas preganjali iz enega dela podmornice v drugega. Na podmornici tudi ni bilo posebnega prostora za shranjevanje živil. Zaradi velike vročine so se živila pričela kvariti in smrdeti. Zelo težko smo prenašali vzduh po znoju, strojnem olju in po pokvarjenem živežu. Vsi smo imeli samo eno željo, da bi prišli zopet kmalu na površino morja.

Za vse je res poseben dogodek, če podmornica zopet lahko pride na površje. Mornarji lahko zopet vdihavajo svež zrak in se že s tem precej okrepčajo. Toda kakor hitro se pljuča zopet napolnijo s svežim zrakom, se takoj vzbudi želja po kajenju. Eden naših tovarišev je tako strasten kadilec, da si je takoj prižgal dve cigareti, da bi se na ta način oškodoval za prejšnjo vzdržnost.

Za dogodke, ki se odigravajo okoli podmornice in na površini, ve samo naš poveljnik, ki vsakemu posameznemu članu daje samo povelja, ki so kratka in hitra. Vsak trenutek je dragocen. Ker v podmornici nihče razen poveljnika nič ne ve in ne vidi, samo posluša poveljnikove ukrepe in navodila. Posadka izstreljuje torpeda samo na povelje svojega poveljnika. Pozneje ve in čuje samo po eksploziji izstrelka, če je bil zadetek dober ali ne. Zadetek torpeda je za posadko seveda vesel dogodek in so z njim poplačani vsi napori in težave, ki so dostikrat res veliki. N. pr. zgodi se, da dostikrat po več dni ne more biti niti govora o spanju. Zato si posadka želi samo to, da bi čimprej iznašli sredstvo, ki bi preprečilo občutek utrjenosti.«

Izbirčnost

»Gospod nadzornik, kaj mi ne bi mogli dati drugačnega oblačila? Ta barva je vendar prekričeča.«

Obletnica znamenitega cerkvenega zbora

Leta 1945. bo minilo 400 let, odkar je v Trentu zasedal znameniti cerkveni zbor. To važno obletnico bodo zelo proslavili ter se tamošnja nadškofija na to že sedaj pripravlja. Med drugim je v načrtu, da bodo do te proslave popravili stolno cerkev v Trentu, zgradili novo cerkev, ki bo posvečena Kristusu Kralju in odprli muzej omenjenega cerkvenega zbora.

Leseni podplati

Umetniški mizar Dorosini in čevljar Sedlak sta prijavila slovaški trgovski in obrtni zbornici svoj najnovejši izum lesenih podplatov, ki so tako prožni, kakor podplati iz kože. Nove podplate lahko delajo iz vsakega trdega lesa ter imajo vse lastnosti kožnih podplatov.

V 77. letu dobila nove zobe

Nizozemsko časopisje poroča, da je Nizozemka Mijutje Buys iz Oud Gastola na Nizozemskem v 77. letu starosti dobila tretjič nove zobe. Kako je prišlo do tega, sama ne ve. Starka pripoveduje samo to, da so jo nekega dne pričele močno boleti dlesni. Kmalu zatem so se pojavili novi zobje. Starka pravi, da bi rajši videla, e bi bila namesto novih zob dobila nove oči.

Sport

Torino vodi, Roma pa je boljša

Sedaj, ko so končali klubi A divizije dve tretjini državnega prvenstva, so postale razlike med posameznimi moštvi prav tesne. Tekmovali bodo še 10 tednov tja do začetka junija, ko bomo končnoveljavno zvedeli, kdo je državni nogometni prvak in kdo bo izpadel iz prve divizije. Podrobna ugibanja prepuščamo čitateljem, katerim objavljamo spet razpredelnico, ki je ogledalo vrlin in nedostatkov posameznih klubov.

Posamezne številke razpredelnice pomenijo po vrstnem redu sledeče: Torino na primer, ki je na vrhu razpredelnice, je odigral 20 tekem, zmagal 11 krat, igral neodločeno 6 krat, izgubil 3 krat, zabil 30 golov, prejel 20, dosegel vsega skupaj 28 točk. Čeprav ima Torino največ zmag, mu ne moremo obljubljati prvenstva, zakaj po razliki golov bi bili Roma in Venezia pred njim. Pri podrobnem pregledu razpredelnice ugotovimo še to, da ima Roma najboljšo obrambo — spustila je samo 14 golov, z najuspešnejšo napadalno vrsto pa se lahko pohvali Milano, ki vodi s 36 zadetki v mreže. Podroben obračun po 20. kolu je tale:

Torino	20	11	6	3	30	20	28
Roma	20	10	7	3	30	14	27
Venezia	20	10	6	4	27	16	26
Genova	20	7	9	4	32	21	23
Juventus	20	8	6	6	32	28	22
Bologna	20	9	3	8	34	24	21
Lazio	20	7	7	6	35	23	21
Ambrosiana	20	5	9	6	24	25	19
Triestina	20	5	9	6	19	22	19
Milano	20	7	4	9	36	32	18
Atalanta	20	7	4	9	27	27	18
Livorno	20	8	6	8	25	35	18
Liguria	20	6	5	9	28	36	17
Florentina	20	6	5	9	29	37	17
Napoli	20	4	6	10	19	35	14
Modena	20	3	6	11	13	40	12

Šport v kratkem

Norvežani so dobili enotno športno organizacijo. Predsednik vlade Quisling je imenoval Kienneruda za državnega športnega voditelja. Nedavno so priredili prvi športni dan, katerega so se udeležili tudi člani vlade. Minister za delo je izjavil, da mora biti konec športne razcepljenosti in da morajo športniki vseh vrst stremeti za istimi cilji. Vlada je podprla novo organizacijo s 500.000 kronami, katere bodo uporabili za gradnjo športnih igrišč, nadaljnjih 200.000 kron pa je odobrenih za izobrazbo športnih učiteljev.

Romminger, večkratni švicarski prvak v slalomu je izjavil, da ne bo več tekmoval in da bo posvetil vse svoje moči vzgoji švicarskega tekmovalskega naraščaja. Z Romningerjem se poslavlja iz aktivnega športa mož, čigar ime je tesno povezano z velikimi tekmami FIS-e. Leta 1936 je dosegel v Innsbrucku svetovno prvenstvo v slalomu in alpski kombinaciji, dve leti pozneje je zmagal v Engelbergu, leta 1939 pa se je ponovno proslavil kot prvak FIS-e na prvenstvu v Zakopanih.

Evropsko mladinsko prvenstvo v raznih panogah športa bodo priredili letos v Rimu.

Paul Krauss, znani smuški skakalec, ki je bil leta 1936 član nemške olimpijske reprezentance v Garmischu, pozneje pa se je udeležil tudi mednarodnih tekem v Planici, je padel na vzhodnem bojišču.

Zanimivosti iz stare Ljubljane

V naših krajih izkopujejo večkrat grobove iz tako davnih časov, da njihove starosti marsikdaj niti približno ni mogoče določiti. Ljubljanski muzej hrani dragocene predmete, ki so jih v davni preteklosti polagali mrtvim v grobove njihovi sorodniki, zaklade, kakršne ima komaj še kak drug muzej in kažejo na starost do 2000 in še več let.

Najstarejši krščanski prebivalci Ljubljane so svoje mrtve pokopavali, dočim so jih Rimljani sežigali. Mogoče so jih kristjani pokopavali zato, da bi se razlikovali od svojih poganskih someščanov, v prvi vrsti pa pač zaradi tega, ker jim je to ukazovala njihova vera. Ravno tako stroga zahteva pa je tudi bila, da so morali kristjani pokopavati svoje mrliče kolikor mogoče daleč proč od svojih bivališč. Zaradi pokopavanja so sicer morali pretrpeti od Rimljanov zasmeh in prezir, večkrat so jim bila trupla odvzeta in sežgana, vendar kljub vsemu niso opustili svojih navad.

Pa tudi pozneje, ko je krščanstvo povsod zmagalo in je bila krščanska vera proglašena za edino državno vero, so mrliče pokopavali, in sicer vedno daleč od bivališč. Najstarejši kristjani so bili seveda tudi Rimljani in noben narod ni imel za higienske razmere toliko smisla, da, celo instiktivnega čuta, kakor ravno Rimljani. Gradili so kopališča, toplice, vodovode, katerih ostanki so se ohranili prav do današnjih dni, in to ne samo doma v Italiji, temveč tudi v vseh rimskih provincah, torej tudi pri nas. Tako imamo še sedaj ohranjene ostanke vodovoda iz Podutika v nekdanjo Emono, v Gribljah, Veliki vasi pri Št. Jerneju, Kostanjevici in še marsikje drugod.

Strašni vojni viharji 5. stoletja so pripravljali konec rimski državi, pa tudi krščanstvo se je občutno majalo pod njihovim navalom. Ko pa se je po nekaterih stoletjih zopet okrepilo, je prišlo pri kristjanih germanskega in slovanskega pokoljenja zopet najstarejše krščansko načelo do izraza, da so pokopavali svoje pokojne izven bivališč, v Ljubljani daleč od najstarejših mestnih delov, od Hrenove in Rožne ulice, nekako na današnji Mestni trg, ali pa še niže doli, kar je za takratno skromno razsežnost mesta popolnoma zadostovalo. — Pozneje v 12. in 13. stoletju se je večkrat odnehalo od starega krščanskega načela. Vršili so se ljuti boji obmejnih sosedov, javna varnost je domala popolnoma prenehala. Obiskovanje oddaljenih grobov in pokopavanje zunaj mestnega obzidja je postajalo nevarno, večkrat celo nemogoče. — Prvi, ki so omajali starokrščanski način in načelo pokopavanja, so bili menihi. Tudi ti so prvotno polagali svoje pokojne k večnemu počitku daleč proč od samostanov, najrajši na gričih in gorskih vrhovih. Izpremenjene srednjeveške razmere pa niso več dovoljevale pokopavanja samostanskih bratov na prostem. Zato so prosili za olajšave in dosegli dovoljenje, da so smeli pokopavati svoje mrtve doma v samostanu. Ni trajalo dolgo, pa so začeli pokopavati tudi druge ljudi za samostanskimi zidovi. Kdaj se je s tem pričelo, ni znano; v 13. stoletju najbrž še ne, zakaj takrat so cistercijani v Zwettlu zaman prosili svoje oblasti, da bi smeli pokopati neko svojo veliko dobrotnico v samostanu. Kot znak posebne milosti je bilo dovoljeno, da so jo pokopali pred samostanskim pragom.

Že prvi večji cerkveni zbor v Niceji je strogo prepovedal pokopavanje v cerkvi, izvzemši svetniških relikvij. Toda želje po pokopih v cerkvah so bile vedno bolj odločne. Najprej se je izpolnila ta želja najvišjim cerkvenim knezom. Znano je, da je bil pokopan Karel Veliki l. 814. v Marijini cerkvi v Aachenu. Seveda je bila to izredna izjema. Karel Veliki je bil pač prvi kronani krščanski cesar, pred katerim je o priliki kronanja celo sam papež pokleknil. Zgodovina nam poslej poroča samo o pokopavanju najvišjih dostojanstvenikov v cerkvah.

Zlasti v Italiji so se množile želje po pokopavanju v cerkvah. Tu so zaprli škofje mnogo cerkva, ker so vanje pokopavali mrtve. Da bi vsaj nekoliko ustregli vernikom, so dovolili pokopavanje v bližini cerkva in samostanov. Tako so nastala kljub vsem cerkvenim prepovedim pokopališča sredi človeških bivališč. Gotovo so imele ljubljanske cerkve že proti koncu srednjega veka lastna pokopališča, kar velja tudi za stolno cerkev, četudi to pokopališče zaradi ožine ni moglo biti baš veliko.

V začetku novega veka je bilo največje ljubljansko pokopališče znotraj mestnega obzidja pri frančiškanskem samostanu, ki pa je bil takrat na Vodnikovem trgu. Ta samostan je césar Jožef II. leta 1784. zaprl ter izgnal iz njega menihe; del tega je določil za licejsko knjižnico, v ostalem delu pa je bila gimnazija vse do leta 1899. Prvotnemu samostanu je bila prizidana seveda tudi cerkev, okoli nje pa se je nahajalo pokopališče, ki je zavzemalo ves sedanji Vodnikov trg do ceste. Cerkev je bila že zelo slaba, gimnazija je pa tudi ni potrebovala, zato so jo še tisto leto podrli in pri tej priliki zadeli na 340 še ne popolnoma strohnelih trupel, ki so jih izkopali in prenesli na novo pokopališče pri sv. Krištofu. V cerkvi in na samostanskih hodnikih se je nahajalo 20 rakev najimenitnejših kranjskih plemiških rodbin, tako 8 grofov Barbo, 5 baronov Moskonov, 3 grofje Gallenbergi, 20 grofov Auerspergov, baron Zois, 15 grofov Blagajev itd. Gotovo pa takrat niso izkopali vseh okostnjakov in utegnejo še zadeti nanje o priliki, kadar bi kopali temelje za kako novo zgradbo, prav tako, kakor je bilo takrat, ko so podirali stari meščanski špital v Špitalski ulici. Tudi v tem poslopju se je nahajala do l. 1783 starodavna cerkvica sv. Elizabete, v kateri so pokopavali pokojnike iz plemiških in drugih imenitnih ljubljanskih rodbin. Bila je mestna last. Ko je postala Ljubljana skoraj popolnoma protestantovska, jo je prepustil magistrat protestantovski cerkveni občini. Seveda v tej mali, tesni cerkvici ni bilo prostora za vse umrle protestante, zato so se vršili pokopi tudi na vseh drugih ljubljanskih pokopališčih: v Šenklavžu, pri frančiškanih, pri sv. Jakobu, največ pa pri sv. Petru.

Jezuitsko pokopališče pri sv. Jakobu ni bilo veliko. V cerkvi je bilo pokopanih mnogo vernikov, kajti, čim bolj je rastel ugled jezuitov, tembolj so si ljudje želeli in šteli v čast, da bi bili tam pokopani. Zato ni v nobeni cerkvi toliko grobov kakor v Št. Jakobski.

Največje pokopališče pa je bilo že od nekdaj pri sv. Petru. Ves prostor med nekdanjo šentpetrsko vojašnico in cerkvijo je zavzemalo pokopališče, določeno tako za ljubljanske kakor tudi za okoliške prebivalce. Tukaj so pokopavali brez ozira na stan in starost vse one, ki ni bilo zanje drugod prostora. Celo škof Tomaž Hren je dal pokopati svoje starše na tem pokopališču. Še pred nekaj desetletji so bili tu lepi in dragoceni nagrobni spomeniki, ki jih je dal pokojni župnik Malenšek prenoviti leta 1895, po potresu poškodovane cerkve vzidati na desni, južni strani.

(Dalje.)

Francesco Perri: 89

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

»Ker ga dolžijo, da je imel svoje prste vmes pri umoru tiste plemenite Rimljanke, ki je umrla v Arbelskih rupah. Pilat grozi, da ga bo križal. Pojdi h Glafiri, vesela te bo.«

Juda se je dal brez volje vleči in šel z menjalcem do Saramalove hiše.

Glafira ga je sprejela kot užaljena ljubimka. Bila je lepša kot sicer s svojim jantarskim obrazom, ki je bil obel in gladek kakor čolniček pri statvah in z lepimi zobmi, bleščečimi se med strastnimi, rdečerjavimi ustnicami. Okoli glave je imela, žalujoč za zaprtim očetom, vijoličasto tenčico, s katero je bila nekako obredno svečana.

Ko so zaprli Saramala, je Glafira sama vodila vse očetove posle in je odložila poroko s Fanuelom do konca sodnega postopka, ki ga je Pilat kakor nalašč zavlačeval.

»Juda iz Keriota, kako da se nisi dal toliko časa nič videti?« je vprašala Glafira, ko mu je stopila ljubeznivo naproti.

»Našel sem ga med spremstvom tistega Galilejca, ki mu pravijo Kristus,« je povedal Fineas. »Pomisli, on, ki je bil pravi Izraelec, se druži s pogani!«

Glafira se je zgrozila ob tej nezaslišanosti.

»Ti z Jezusom iz Nazareta, ki je pretepel Fanuela, mojega ženina? Moji služabniki so mi že o vsem poročali. O, pashe ne bo praznoval! Pri živem Bogu se zaklinjam in ti, Juda, ki si bil pravi sin Abrahamov, mi moraš pomagati. Umoriti ga moraš, ako ljubiš svoj narod, ker je zapeljivec in sovražnik postave.«

Juda je premrazilo ob misli, da bi položil roko na Jezusa. Zdelo se mu je, da ga vidi kakor prikazen pred seboj s tistimi njegovimi nenavadnimi, prodirnimi očmi, polnimi zaskrbljene miline, in da sliši njegov glas, ki je vedno ponavljal: »Juda, kdaj se me naučiš ljubiti?«

»Ne, tega ne bom storil, Glafira,« je rekel Juda s sklonjeno glavo. »Ti ne poznaš tega človeka. Če se mu približaš, te razoroži z enim samim pogledom. In še... ti nisi hodila z njim, a jaz sem ga videl, kako je napravil toliko čudežev, da se sprašujem, kod bi bila njegova moč, če ne od Boga.«

»Od satana jo ima,« je zavreščala Glafira in stisnila svoje majhne rjave pesti. »Čarovnik je in krivoverec. Proglaša se za sina božjega. Ali je kak večji greh za Izraelca kakor proglašati se za enakega tistemu, katerega ime izgovoriti je že greh? Umrl bo! Vsi pravi Izraelci obsojajo njegov nauk. Naš Bog je bojevit, je Bog vojnih čet, a ta oznanja mir in pokornost. Pridi, Juda, jutri zvečer v Kajfovo hišo, kjer se zbere k izrednemu posvetovanju sinedrij, in videl boš, kako sodijo učeniki postave in prvaki med duhovni o mizarju iz Nazareta. Pričakujem te, Juda iz Keriota, pridi gotovo!«

12.

Medtem je naslednje tri dni boj v templju nadalje besnel.

Jezus je preživel samo eno noč v mestu. Skrivši sta ga povabila dva člana sinedrija Nikodem in Jožef iz Arimateje, ki sta mu bila naklonjena. Ko je še obiskal hišo Miriamino, kljub Markovemu prigovarjanju, ki je pripravil prostor zan, in za učence, ni hotel več prenočevati v Jeruzalemu. Zvečer ob zatonu sonca je šel skozi Zlata vrata in se zatekel s svojimi v Betanijo k prijatelju Lazarju.

Drugo jutro se je že zgodaj vrnil v mesto, šel v tempelj in se spustil v boj s pismouki in zlasti z ošabnimi, samo zunanjost in videz upoštevajočimi farizeji, ki so imeli široke talismane. Nje je mel za nevarnejše kakor pogane. Bili so najbesnejši nasprotniki velike prenove, ki jo je oznanjal in pripravljal.

Da bi prenovil svet, kar so splošno pričakovali, je bilo predvsem treba prenoviti človeka, preoblikovati njegovo notranjost. Treba je bilo zatreti v človeku samoljubje, pohlep in sovraštvo, kar je razdvajalo Adamove sinove, razglasiti bratstvo med ljudmi, združiti vse z vezjo vzorne skupnosti in jih poučiti, da je Bog ljubeč oče, ki je v svoji previdnosti in ljubezni tako poskrbel za človeka, da je prišel na zemljo in mu postal enak, da bi bil povezan z njim tudi po krvi in po smrti.

»Da bi se bolj ljubili, sem prišel med vas«, je ponavljal Kristus, »in da bi, spominjajoč se mene, videli v vsakem človeku, kjer koli ga srečate, brata.«

Ta nauk, poln srčne toplote, ves svetel in vabljiv, je jasno nasprotoval mrzlemu farizejskemu formalizmu, izkristaliziranemu v predpisih, praznih slehernega duha, in v njihovi zagrizenosti, da izvoljeni narod ne sme imeti nobenih zvez s tistim, ki ne častijo njihovega Boga. O vsem tem so viharno razpravljali ves dan. Jezus, ki je vedel za svoj bližnji konec, jih je zavračal s tako ostrostjo, kakršne sicer ni poznal. »Pobeljeni grobovi, ki zavajate ljudstvo z besedami o mesijanskem kraljestvu, v katerem naj bi ljudje, leni in misleči samo na posvetnost, ne imeli druge skrbi, ko da bi polnili želodec z neizčrpno obilnostjo dobrot tega sveta.«

V raznih prelepih prilikah je kazal temelje novega duhovnega reda, zamisel popolnosti, s katero bi človek pridobil neprecenljivo vrednoto v svetu stvarstva.

»Kdor ljubi svoje življenje, ga izgubi«, je glasno oznanjal med prostranimi stebreniki osupli množici, »in pridobi ga samo tisti, ki ga izgubi iz ljubezni do svojih bratov. Bratje pa so vsi ljudje, ne tisti, ki so mi blizu po krvi, temveč, tisti, ki so moji bližnji po ljubezni in usmiljenju. Gorje vam, pismouki in farizeji, ki do zrna natančno dajete desetino kumine in kopra, potem pa kradete vdovam in sirotam. Gorje vam, ki čistite čašo in skledo od zunaj, a znotraj pustite vso nesnago: gorje vam, ki ste zakrknjeni v svoji domišljavi vsevednosti, ne vidite pa znamenj časa, ki prihaja.«

Množica, ki je od dne do dne rastla, ga je brez diha poslušala. Jeruzalem je že mrgolel ljudstva. Božjepotniki so nenehoma prihajali in jih je bilo na deset in deset tisočev iz vse Palestine, iz Samarije in s Sredozemlja. Hiše so bile polne gostov in povsod za obzidjem in pred njim so se dvigale zasilne koče iz vejevja, šotori in taborišča ljudi, ki so prenočevali na prostem pod kako odejo ali plaščem, katerega so razpeli čez kole.

Najbližja okolica mesta je bila kakor sejmišče, kjer je mrgolelo ljudi in živali. Pred vsako kolibo in pred vsakim šotorom je blejalo kako jagnje, privezano h kolu ali prežvekovala kaka kamela. Osli pred taborišči so v vetru čutili vonj po pomladi in vsa planota je odmevala, ko so glasno rigali. Jeruzalem je šumel kakor panj.

V torek se je raznesel glas, da je prišel v kraljevo palačo Herod Antipa z ženo in pastorko Salomo.

V sredo, ko je Jezus govoril v templju, je bilo slišati od Jopskih vrat enakomerno korakanje rimskih kohort, ki so spremljale Pilata in Klavdijo Prokulo. Ob tem hrumu so prišli nekateri farizeji na peklensko misel: Jezusa, tega Galilejca, ki se tako upira izročilom in ki je tako odločen v svojih sodbah, privesti do tega, da bi se izrazil o neki čisto politični in pereči zadevi. Sovraštvo do Rimljanov je bilo razširjeno med vsemi sloji ljudstva in najzoprnejša stvar za Izraelca je bilo plačevanje davkov, kar je bilo znamenje suženjstva. Treba bi bilo vprašati Jezusa, kaj on misli o tej zadevi.

EIAR – Radio Ljubljana

Schema della XXIX lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben mercoledì, 18 marzo 1942-XX, alle ore 19.

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki slede pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih, sredah in petkih, vedno ob 19. uri.

LEZIONE VENTESIMA NONA

Primo pelo

Chiara m'è tuttora nella memoria la faccia olivigna e butterata di quel mio primo barbiere che, mentre finiva di sfrascarmi a gran colpi di cesoie il forteto duro dei capelli, con voce melliflua mi domandò: «Facciamo anche la barba?...»

La barba? Il sangue mi dà il solito tuffo fra cuore e gola. Sì, ha proprio detto così: la barba... Io mi passo una mano sulle gote, come per sentire che bisogno ce n'è. E intanto faccio i conti dei pochi soldini che ho in tasca. C'entrerebbe, sì, anche la barba...

«Allora, signorino? Barba?» ripete Melillo.

«Certo,» rispondo. «Barba.»

Beato, rovescio il capo sull'appoggiatoio. Melillo comincia a insaponare. Fra le palpebre socchiuse mi guardo nella specchiera verdastra. Bella, quella gran schiuma che m'incornicia il viso, e cresce e si gonfia sotto il pennello. Mi ricorda le belle nuvole candide che stan nel cielo d'estate. Anche quello spennellio che va e viene sulle gote e sulla gola è simpatico, pare una carezza. E molto divertente farsi radere. Anche Melillo è un simpatico tipo, con quella pancia, quei baffoni, quei bei capelli morati e lucidi. Quando sorride ha una faccia proprio amica. Ed è un bravissimo barbiere. Basta sentire e vedere, come insapona, movendo la mano con quella disinvoltura e leggerezza, e tenendo l'altra sul fianco, nella mossa classica. Ecco, ora ha finito d'insaponare, ha passato e ripassato il rasoio sulla cote, se lo ripassa due o tre volte sulla palma, e attacca a radere. Che piacere! È proprio un peccato che finisca così presto La barba è così poca!

«Una barba facile, giovane, signorino. Non c'è neanche bisogno di contrapelo,» dice Melillo. Peccato, anche questo. Ma insomma, barba è. Giovane, facile, ma barba. Ora Melillo ha finito, ha passato l'allume sugli sbruffoli sbucciati, ha lavato e spruzza. Chiudo gli occhi, e mi vien da ridere. È una cosa allegra quello spruzzo che fa il solletico e pizzica. Melillo mi asciuga, mi pettina in su, all'Umberto, mi passa anche un po' di brillantina sui capelli. Un servizio ottimo. Bravo Melillo. Mi alzo, mi ripasso una mano sul viso. Com'è liscio e morbido! Ma anche, ad andare contro pelo, si sente il raschio della barba fatta. Un viso d'uomo, insomma. Pago, mi riguardo nello specchio, sto per uscire.

«Ragazzo, spazzola!» dice Melillo. Il ragazzo infatti è ritornato. Mi frugo in tasca, trovo ancora due soldi. Via anche quelli. Non importa. Ecco, fa già freddo, lo stomaco mi dà dei morsi Non importa. Accendo una sigaretta, m'avvio verso la Posta. Son certo che ci sarà una lettera. Che voglia di cantare!

Carina, quella bimba che è passata. Buono, questo odore che porto con me. E quello scemo, che ha da guardare? Se si volta ancora, lo pesto.

(Guelfo Civinini.)

Esercizio

Rispondete alle seguenti domande sostituendo alle parole stampate in grasso le forme deboli dei pronomi personali: Volete cedermi **il Vostro posto?** — Quando le hai mandato **le tue notizie?** — Avete già dato **il biglietto al portiere?** — Perchè non ci dite **la Vostra idea?** — È vero che ora si rimprovera **la sua azione?** — Mi parlate sul serio **di queste cose?** — Chi Vi insegna l'italiano? — Hai letto **la lettera a tua moglie?** — Perchè non mi hai parlato **dei tuoi progetti?** — Volete spiegarmi **questa regola?** — Quando si è procurato **il dannaro?** — Ti ricordi ancora **dei bei giorni passati insieme?** — Potete figurarvi **lo stato di quella povera donna?** — E non si vergogna **di un simile linguaggio?** — Ti sei accorto **della sua gentilezza?** — Perchè non le chiedi scusa? — Perchè non vuoi darle **la mano?** — Hai raccontato loro **la nuova di ieri sera?**

Katoliška akcija v Italiji za katoliško vseučilišče

Italijansko časopisje poroča, da so organizacije italijanske katoliške akcije lansko leto zbrale v Italiji okoli štiri in pol milijona lir za vzdrževanje katoliškega vseučilišča v Milanu.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Službo dobi v Ljubljani

kmečko, pošteno dekle za vsa hišna dela, in pošten hlapec. — Herzmansky, Večna pot št. 59. (b

Modistinjo, prvovrstno

ter učenko sprejme »salon Julči Klopčič«, Resljeva cesta 8. (b

Kuharico

pridno, varčno, samostojno gospodinjo, staro od 30 do 40 let, takoj sprejmeta dva gospoda. Plača dobra. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Varčna kuharica« št. 1694. (b

Delavca za ureditev vrta

zaposlim. Za vrtna dela sposoben naj pusti naslov v upravi »Slovanca« pod »Vrtnar« št. 1666. (b

Službe

Iščejo:

Študentka tehnike

brez zaposlitve, v slabem gmotnem položaju, vljudno prosi za kakršnokoli službo. Pomagati mora 6-članski družini, ki je brez sredstev. Naslov in ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 1592.

Bivša trgovka

išče zaposlitve v kakršni koli trgovini. Gre tudi za manjšo plačo, le da se preživi začasno. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Poštena in zmožna« št. 1674. a

Sobe

Oddajo:

Opremljena soba

z 2 posteljema, se takoj odda. Bajc, Rožna ulica št. 33-II. (s

Iščejo:

Sobo s štedilnikom

ali enosobno kompletno stanovanje išče solidna, boljša oseba — dobro plača. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Ljubljana 1942« št. 1691. (c

Kupimo

Volnene odrezke

krojaške, pletiljske, šiviljske odrezke, ovčjo volno in mešane bombažne odrezke, kakor vse tekstilne surovine kupuje »JUGOVOLNA«, Tyrševa 41, naspr. sv. Krištofa.

Spalnice

kuhinjsko opremo, kakor tudi posamezne komade pohištva in druge uporabne predmete kupi trg. »Ogled«, Mestni trg št. 3. (k

Glasba

Violino brez loka

dobro preigrano, in mandolino, prodam za skupno 400 lir. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1690. (g

Prodamo

Cenik vsakovrstnih semen

in cvetličnih gomoljev dobite pri Sever & Komp. Ljubljana

Cvetje, sadje

po najnižji ceni se dobi pri Balohu, Kolodvorska 18, dvorišče; tel. 39-66.

Trgovske police, pulti

naprodaj. Knjigoveznica Bonač, Puccinijeva ul. 2.

Več tisoč kg sena

naprodaj. Ižanska c. 282, gostilna Mokar. (l

Foto-aparat

»Foihländer«, 1.4,5, Shopar kompur, 6x6, kompl. prodam. Hafner, Nunska ulica 17. (l

Ženski šivalni stroj

nepogrešljiv, šiva naprej in nazaj, ter dva z dolgim čolničkom — proda Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3.

Belgijsko orjakinjo

2 manjši zajki in violino prodam. Bohoričeva ulica št. 24-a. (j

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh.

Vajenci

Učenko

sprejmem. Frizer Kamenarič, Gradišče 7. (v

Objave

Dražba lesa!

Začasna drž. uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 24, bo prodala na dražbi dne 2. aprila 1942 pri svoji Šumski upravi v Straži

ca. 500 plm izdelanih bukovih hlodov.

Pojasnila, pogoji in tiskovine so na razpolago pri gornjih upravah.

Knjižne nagrade »Družinske pratike«

za leto 1942 je žreb razdelil med naslednje tekmovalce sedem nagrad:

1. Jože Mrhar, Gabrje št. 54, p. Brusnice;
2. Ivana Usenik, Sv. Jurij, p. Grosuplje;
3. Anton Pajnič, Jurjevica 23, p. Ribnica;
4. Anton Burjek, Setnik 18, p. Polhov grad,
5. Rezika Plut, Gorenji Suhor 7, p. Suhor;
6. Minka Kržič, Rakitna 36, p. Borovnica;
7. Milica Borko, Kraška ul. 15, Ljubljana.

Navedeni nagrajenci dobijo darila še ta teden dostavljena po pošti.

Objava!

Sporočamo vsem cenj. tvrdkam, da g. Ravnikar Karlo ni pooblaščen vršiti kakršne koli posle za podpisano podjetje. Ing. Dukič, družba z o. z. za gradnjo železnic in cest, Ljubljana. (o

Pouk

Italijanščina!

Iščem gospodično ali gospo, katera bi bila pripravljena hoditi poučevati v Ljubljani dvojico na dom, redno vsaj trikrat na teden. Ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod »Trikrat na teden« št. 1667. (u

Avto-motor

šoferska šola I. Gaberšček

bivši komisar za šoferske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon št. 28-28.
Izpit se lahko polaga že z 18. letom.

Pohištvo

Nova kuhinjska oprava

kompletna, ugodno naprodaj. Privoz št. 4, pri hišniku. (s

Kupujte pri naših inserentih

POMLADITE

se ob pogledu na lepo negovan vrt!

V to svrho Vam nudi vse potrebno orodje: drevesne in trsne škarje, cepilne nože, brizgalne za drevje in cvetje, zalivalke, kosilnice za rušo, žico, mreže za pesek, žične mreže za ograje, razpršilce, motike, lopate, železne grabije, samokolnice itd.

železnina FR. STUPICA

LJUBLJANA — Gosposvetska cesta 1

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, in 18.30

Film vztrajnosti in iskrene ljubezni
SANCTA MARIA
Amadeo Nazzari, Conchita Montes, Armando Falconi, Germana Paolieri
KINO UNION - TEL. 22-21

Štiri izvrstne šaljive burke polne norčavih dejanj
Veseli doživljaji
Stan Laurel in Oliver Hardy
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Globoka filmska drama. Ena največjih sodobnih filmskih umetnin
Prva žena
Laurence Oliver, Joen Fontaine, George Sanders
Radi izredne dolžine filma predstave v četrtek in nedeljo ob 14., 16. in 18.15 uri!
KINO MATICA - TEL. 22-41

Deana Durbin v svojem najboljšem filmu
Prvi poljub
Čudovite dogodivščine pastirja-muzikanta
Ves svet se smeji
L. Utesof, Ljuba Orlova. Do sedaj najboljša muzikalna komedija filmskega platna
Predstave: delavnik ob 17, nedelja ob 14.30 in 17
KINO KODELJEVO, tel. 41-64

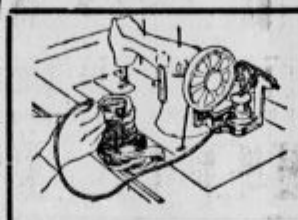

VICTOR

(Brevettato) Nuovo apparecchio rimagliacalze. Nessun consumo di energia. Rendimento massimo. – Affidiamo concessione

(Patentirano) Nov aparat za krpanje nogavic, brez porabe vsake energije, zmogljivost kar največja. Oddajamo dovoljenja

Soc. An. R. I. M. A. - Via Confalonieri 36 - Milano

Nemški pooblaščenec za izselitev

prodaja

inventar raznih obratov, katerega so zapustili izseljenci mesta Kočevje in sicer:

tiskarne
gostilniške obrate
mizarstva
tovarno mineralne vode
lesene barake

Pojasnila se dobe:

Lubiana, Gregorčičeva ul. 27, tel. 42-96, 42-97 ali Kočevje, hotel ‚pri Solncu', tel. 22

FELIX TIMMERMANNS:

ZALJUBLJENI ZAMOREC

Nasproti tobačne prodajalnice je stala majhna ogelna hiša. Tam na oglu je visela lepa Mati Božja sladke tolažbe v svoji stekleni omarici. Zamorec je videl le Madonnin profil in gotovo bi se v svoji omejenosti tudi vanjo zaljubil, toda Marija ga je grdo pogledala, če jo je ponoči srečal, kajti bil je pogan in nevernež.

In v tej hišici je stanovala deklica, oh, tako lepa in bela, da je človeka presunilo kot Beethovenova muzika. In da jo je šele zdaj zapazil! Sadreni kipci ne pazijo preveč na ljudi, toda ona je prva začela. Ona je vzbudila ljubezen v njem.

Nekoč v mraku je videl, kako ga bolestno in zaskrbljeno opazuje. Bog ve, koliko časa je že to počela! Od tedaj jo je imel v očeh in si je začel domišljevati, da je zaljubljena vanj.

Od dne do dne je postajala bledejša, gotovo zaradi njega in ni ga nehala proseče ogledovati. Oh, kako bi ji pokimal, če bi ne bil iz gipsa! Često je sanjaje sedela ob oknu s knjigo, ki je ni brala in potem je videl, kako ji je zdrknila solza iz oči in zvečer je prižgala svečo pred Materjo Božjo sladke tolažbe, ki je ponoči všečno prisluškovala pri vratih in nekaj šepetala skozi ključavnico.

Gotovo je molila deklica zanj, toda prepričan je bil, da ji je Madonna pravila o njem slabe stvari. In postal je jezen na Božjo mater in bi jo rad zadavil, pa se ni upal, vedoč, da ima veliko moč.

Pa je še on šepetal deklici svojo ljubezen skozi ključavnico.

»Pridi k meni, ti beli golobček! Čeprav sem na videz črn, sem znotraj vendarle bel kot stepena smetana.« Ni lagal, saj je bil iz gipsa. Toda ona vendar ni slišala njegove sadrne govorice.

Izveski so se smejali njegovi nemogoči ljubezni. Jajčarica mu je dala mnogo opravka. Vedno mu je ponujala jajca in sladkega mleka ter ga prosila, da bi se šel z njo izprehajat. Pa jo je robato odbil. Tudi poetična morska deklica mu je presedala in če ni deževalo in je vročina delala mehurje na njenem telesu, jo je pustil kar viseti. .

Mora imeti bledo deklico, ki žaluje zaradi njega.

V svojem obupnem poželjenju, da bi spoznala njegovo ljubezen, si je za pest tobaka izposodil pri Godcu njegovo mandolino. Bila je sicer malo majhna, pa je le šlo in pel je ob njenih nežnih zvokih svojo pesmico:

»Oh, mesto mojih sanj,
te kličem sred' noči.
skoz' drevje mesec sije,
tvoj črni ljubček bdi.«

Pa tudi pesmice ni nihče slišal. Nisi vedel več pomagati, pa se je zatekel k Mariji sladke tolažbe. Videl je, da so ljudje vedno prižigali sveče v njeni stekleni omari. Zato je ukradel svečo z izveska gostilne »Pri nočni lučki«, ker pa je bila sveta Devica na svojem obhodu, zjutraj ni vedela od koga je sveča. Medtem pa je dekle postajalo vedno žalostnejše in se je vedno bolj oziralo v zamorca.

Neke noči, bilo je v septembru, si je poravnal peresa in se odpravil iskat Božjo Mater. Našel jo je v ubožni uličici, kako je z obrazom pritisnjenim na šipo gledala v umazano kamro, kjer je bdela mati ob otroku.

Pocukal jo je za žametni plašč. »Ali bi mogel govoriti s teboj?« je vprašal.

»Najprej se moraš dati krstiti,« je rekla in njene steklene oči so se bliskale. Vsa v strahu je objela svojega Jezuščka in odhitela.

»Popravil ti bom odbiti prst na roki,« je zaklical.

»Daj se krstiti, potem boš pa vse dosegel!« je še zaklicala okrog ogla.

Le eno noč je razmišljal o tem, potem je odšel k Staremu dekanu, ki je bil vesel tega izpreobrnenja. Najprej se je spovedal svojih grešnih ljubezni, mnogokrat je v »Sladkem vhodu« lizal med, itd.

To je bilo nekaj, ta krst v Netkini vodi! To je bil praznik figur in izveskov. Vse Madonne in tvesniki so bili navzoči. Ona »sladka tolažba« mu je bila za botro, boter pa je bil Veseli godec, ki si je za to priliko nadel »nov rožnat klobuk«. Vsi so bili zadovoljni razen Morske deklice, ki tudi ni bila naše vere; skoraj bi mogla plavati v svojih solzah.

Ko je bila slovesnost pri kraju, so šli posvetni udeleženci v »Patrov sodček«, kjer so pili, jedli in plesali do drugega petelinjega petja.

Zamorec je bil zdaj kot skala trdno prepričan, da bo z dekletom vse dobro šlo in pripravil si je srce za prihodnjo noč.

Zjutraj je videl, da je bila deklica nenadoma vsa brezskrbna, smejala se je vanj in predse. To je bilo zaradi krsta! Hrepenel je po noči!

Začelo je deževati in vihariti in ko so izobesili svetilke, je videl kako je vstopil v hišico mlad mornar.

(Dalje.)

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič